

Anni Solja

Pakolaiskriisin uutisointi

Suomalaisen ja sveitsiläisen sanomalehden suhtautuminen
pakolaiskriisiin

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Elokuva ja televisio

Opinnäytetyö

28.10.2016

Tekijä Otsikko	Anni Solja Pakolaiskriisin uutisointi: suomalaisen ja sveitsiläisen sanomalehden suhtautuminen pakolaiskriisiin
Sivumäärä Aika	37 sivua 28.10.2016
Tutkinto	Medianomi (AMK)
Koulutusohjelma	Elokuva ja televisio
Suuntautumisvaihtoehto	Televisio- ja radiotuotanto
Ohjaaja	Tv- ja verkkojournalismin lehtori Minna Kilpeläinen
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on ottaa selvälle, miten kahden eri eurooppalaisen alueen, Suomen ja ranskankielisen Sveitsin, suuret sanomalehdet Helsingin Sanomat ja Tribune de Genève kirjoittavat Eurooppaan kohdistuvasta pakolaiskriisistä, mitkä lehtien erot ja samankaltaisuudet ovat ja miten ne tulevat esille.</p> <p>Työ on tehty diskurssianalyysin keinoin ja siinä selvitetään, kuinka paljon pakolaiskriisistä kirjoitetaan, millä lehden osastolla, missä aiheympäristössä, mitä kansallisuuksia käsitellään ja millä tyylillä juttuja on kirjoitettu. Työssä myös tarkastellaan, ovatko artikkelit pakolaisten puolesta, heitä vastaan vai neutraaleja eli miten pakolaisiin ja turvapaikanhakijoihin suhtaudutaan. Tutkinnan kohteeksi on valittu artikkelit koskien pakolaisia, pakolaiskriisiä, turvapaikanhakijoita, vastaanottokeskuksia, kotouttamista ja yleisesti keskustelua pakolaiskriisiin liittyen. Työn tutkimusajankohtana on vuoden 2015 syyskuun toinen viikko, ja tutkielma on rajattu kummankin julkaisun painettuihin versioihin.</p> <p>Opinnäytetyöstä selviää, että lehtien välillä on eroavaisuuksia liittyen maiden kansainvälisiin suhteisiin, maantieteelliseen sijaintiin, EU-jäsenyyteen tai sen puutteeseen sekä kulttuurillisiin ja historiallisiin piirteisiin. Noin puolet molempien lehtien juttukokonaisuuksista on pakolaisten puolesta olevia, noin puolet neutraaleja ja muutama ongelmallisen tai negatiivisen mielikuvan antava. Kummankin lehden näkemykset eri kansallisuuksista ovat myös hyvin samankaltaisia: pakolaisia auttavia maita ihaillaan, kun taas heitä vieroksuvia maita moititaan. Tribune de Genève:n artikkelit ovat yleisesti kritisoivampia ja hieman enemmän tunteisiin vetoavia. Helsingin Sanomat taas käyttää enemmän toistoa ja korostussanoja ennennäkemättömän pakolaistilanteen edessä.</p> <p>Vaikka sekä Helsingin Sanomat että Tribune de Genève voisivat kumpikin pysytellä puhtaasti neutraalilla ja tiedottavalla tiellä, molemmat päättävät ottaa selkeästi kantaa inhimilliseen tragediaan, sen hoitamiseen sekä pitkäaikaisiin vaikutuksiin tämän päivän Euroopassa.</p>	
Avainsanat	Pakolaiset, pakolaiskriisi, turvapaikanhakijat, Suomi, Sveitsi, sanomalehti, uutisointi, Helsingin Sanomat, Tribune de Genève

Author Title	Anni Solja Refugee Crisis in the News – Finnish and Swiss Newspapers' Attitudes Towards the Refugee Crisis
Number of Pages Date	37 pages 28 October 2016
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Film and Television
Specialisation Option	Television and Radio Production
Supervisor	Minna Kilpeläinen, Senior Lecturer in TV and Online Journalism
<p>This Bachelor's thesis analyses and compares two national newspapers, the Finnish <i>Helsingin Sanomat</i> and the Swiss <i>Tribune de Genève</i>, on how they address and cover the refugee crisis facing Europe. The analysis identifies similarities and differences and how they appear in news reporting.</p> <p>The work was conducted by using the method of discourse analysis. It investigates several angles: the number of articles about the refugee crisis, the sections of the paper in which they appeared, the main topics and the nationalities mentioned in the text, and the style in which the articles were written. Another question of interest was, whether the articles were in favour of the refugees, against them or neutral. The study examines all articles dealing with refugees, asylum seekers, immigration detention centres, integration and general discussion about the refugee crisis. The reviewed time period is the second week of September 2015 and only the print versions of both newspapers are included.</p> <p>The thesis reveals differences between the newspapers related to international relations, geographical position, whether they are a member of the European Union or not, and cultural and historical characteristics. Approximately half of the articles in both papers were in favour of refugees, half were neutral and a couple of them viewed them negatively. Moreover, both papers treated the multiple nationalities in a relatively similar way: countries that helped the refugees were idolised whereas countries neglecting them were presented in a more reproachful manner. <i>Tribune de Genève</i> had a more critical and emotional style while <i>Helsingin Sanomat</i> repeated the known facts and emphasised the unprecedented situation the nation was facing.</p> <p>Although both <i>Helsingin Sanomat</i> and <i>Tribune de Genève</i> could have contented themselves with a neutral and informative type of news coverage, they decided to take a stand on the humanitarian tragedy, express their opinion on how to handle it, and foresee how it all would affect Europe in the long run.</p>	
Keywords	Refugee, refugee crisis, asylum seeker, Finland, Switzerland, newspaper, news coverage, <i>Helsingin Sanomat</i> , <i>Tribune de Genève</i>

Sisällys

Sanasto ja käsitteet	1
1 Johdanto	1
2 Taustaa	3
2.1 Suomi	3
2.2 Sveitsi	6
2.3 Helsingin Sanomat ja Tribune de Genève	10
3 Tutkimus ja analyysi	11
3.1 Juttukokonaisuuksien määrä	11
3.2 Juttukokonaisuuksien esiintyvyys sanomalehtien osioissa	12
3.3 Juttujen pääaiheet	13
3.4 Jutuissa paljon käytetyt sanat	16
3.5 Jutuissa mainitut kansallisuudet, maat ja alueet	18
3.6 Juttujen suhtautumistapa pakolaisia kohtaan	22
3.6.1 Pakolaisten puolesta	23
3.6.2 Pakolaisia vastaan	26
3.6.3 Neutraali suhtautuminen pakolaisiin	27
3.7 Juttujen kirjoitustyyli	29
3.7.1 Kuvailevat ja tunteisiin vetoavat	29
3.7.2 Kritisoivat ja syyttävät	31
3.7.3 Informatiiviset	32
3.7.4 Humoristiset ja sarkastiset	32
3.7.5 Toisto ja korostaminen	33
3.7.6 Erikoismerkkien käyttö	34
4 Yhteenveto	35
Lähteet	38
Tutkimusaineisto	43

Sanasto ja käsitteet

Dublin-menettely	EU:n vastuunmäärittämisasetukseen perustuva menettely, jolla selvitetään turvapaikkakäsittelystä vastuussa oleva maa.
Eurodac	Sormenjälkitietokanta, johon tallennetaan kaikkien yli 14-vuotiaitten EU:sta turvapaikkaa hakevien sormenjäljet.
Euroopan ihmisoikeussopimus	Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi.
Geneven pakolaissopimus	Määrittelee, kuka on pakolainen, mitkä ovat pakolaisten oikeudet ja velvollisuudet sekä mitkä ovat sopimuksen allekirjoittaneiden maiden velvoitteet.
Kiintiöpakolainen	Henkilö, jolla on pakolaisen asema ja joka saapuu maahan valtion määrittelemän pakolaiskiintiön puitteissa.
Pakolainen	Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi.
Schengen	Alue, jossa henkilöiden vapaa liikkuvuus taataan.
Turvapaikanhakija	Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakija saa pakolaisaseman, jos hänelle annetaan turvapaikka.

1 Johdanto

Muutaman viime vuoden aikana Eurooppaan on kohdistunut aiempaa suurempi pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden aalto. Vuonna 2015 Euroopan unionin (EU) jäsenmaihin tuli sen ulkopuolisista maista lähes 1,3 miljoonaa turvapaikkahakemusta, mikä on kaksi kertaa enemmän kuin edellisenä vuotena (European Commission 11.5.2016). Näistä hakemuksista yli 1,2 miljoonaa oli ensikertalaisten tekemiä. Ensikertalaisten hakemuksista eniten, yli kolmasosa, jätettiin Saksaan, toiseksi eniten Unkariin ja kolmanneksi eniten Ruotsiin. Ensikertalaisten hakijoiden määrä nousi kaikista eniten Suomessa, jopa 822 prosenttia, kun EU:ssa se nousi keskimäärin 123 prosenttia ja Sveitsissä noin 73 prosenttia. (European Commission 4.3.2016.)

Kaikista ensi kertaa turvapaikkaa hakevista yli puolet oli joko Syyrian, Irakin tai Afganistanin kansalaisia (European Commission 4.3.2016). Syitä pakolaismäärien kasvuun olivat erityisesti Syyriaa jo vuodesta 2011 turmellut sisällissota, Irakin ja Afganistanin jo pitkään kestäneet vaikeudet sekä terroristijärjestö Isisin kehittyminen. Myöskään Afrikkaa kauan vaivanneet, ongelmalliset etniset konfliktit eivät ole hellittäneet. (Shuster 2015.)

Opinnäytetyön materiaalia hankittaessa syyskuussa 2015 pakolaiskriisi oli erityisesti esillä. Miksi juuri silloin? Ensiksi erityisesti Irakin ja Syyrian naapurimaat, kuten Jordania, Turkki ja Libanon, pitivät jo suojissaan suuria pakolaismääriä (Bajedal 2015). Esimerkiksi Libanonissa heitä oli melkein 1,2 miljoonaa, mikä vastaa neljäsosaa koko maan väestöstä (Human Rights Watch 2015). Naapurimaiden kantokyky alkoi tulla päätepisteeseensä. Toiseksi Saksan liittokansleri Angela Merkel ilmoitti elokuussa 2015, että kaikki syyrialaiset, jotka onnistuvat matkaamaan Saksaan asti, saavat myös hakea sieltä turvapaikkaa. Lupauksessa konkretisoituivat monen syyrialaisen haaveet. Kolmanneksi uhka paljon käytetyn Balkanin-reitin (Turkin, Kreikan, Makedonian, Serbian, Unkarin ja Itävallan kautta matkustus Keski-Eurooppaan) osittaisesta rajojen sulkemisesta sai luultavasti useat lähtemään ennen kuin olisi liian myöhäistä. (Shuster 2015.) Reitin suosiota kuvaa sen rajojen lukuisat laittomat ylitykset: vuonna 2015 laittomia ylityksiä oli yli 760 000, mikä on 16-kertainen määrä edelliseen vuoteen verrattuna (Frontex 2016). Viimeiseksi Eurooppaan onnistuneesti matkanneet jakoivat ja jakavat yhä internetin ja sosiaalisen median välityksellä tietoa ja vinkkejä parhaista reiteistä, varoittivat hankalista paikoista ja rohkaisivat ystäviä ja sukulaisia lähtemään (Shus-

ter 2015). Myös perinteisen median laaja pakolaiskriisiuutisointi avasi kanavia tiedon saannille ja sitä mukaa uusille tulijoille (Bajekal 2015).

Pakolaiskriisi on puhuttanut ja puhuttaa yhä eri medioita ympäri Eurooppaa. Minua kiinnosti verrata, miten kahden eri eurooppalaisen alueen, Suomen ja ranskankielisen Sveitsin, suuret sanomalehdet Helsingin Sanomat (HS) ja Tribune de Genève (TDG) aiheesta kirjoittavat, mikä niiden ero on ja miten se tulee esille. Medioiden käyttäytymiseroihin voivat uskoakseni vaikuttaa monet asiat, kuten maiden maantieteellinen sijainti, poliittinen arvovaltajärjestys, maan historia, sen kansallinen identiteetti, kansainväliset sopimukset ja kansalaisten yleinen suhtautuminen ulkomaalaisiin. Kokeukseni mukaan niin Sveitsi kuin Suomi ovat pääosin tasa-arvoisia, pienikokoisia ja hyvin toimeentulevia valtioita. Eroista yksi suurimmista on se, että Sveitsi ei kuulu EU:hun ja että lähes neljäsosa maassa oleskelevista on ulkomaan kansalaisia (Confédération suisse 2016a); Euroopan unioni 2015). Suomessa ulkomaalaisten määrä on noin neljä prosenttia asukkaista (Tilastokeskus 16.6.2016). Suomen verrokiksi valikoitui Sveitsi siitä syystä, että muutin maahan suorittamaan työharjoittelun paikallisella tv-kanavalla ja minua kiinnosti paneutua maan mediakäyttäytymiseen syvemmin.

Opinnäytetyössä esitellään ensiksi Suomen ja Sveitsin valtioiden pääpiirteitä, kuten politiikkaa, arvoja, taloutta, työmarkkinoita ja kansainvälisyyttä. Sitä seuraavat sanomalehtien esittelyt. Myöhemmin paneudutaan lehdissä esiintyviin artikkeleihin ja tutkitaan, kuinka paljon pakolaiskriisistä kirjoitetaan, millä lehden osastolla, missä aiheympäristössä, mitä kansallisuuksia käsitellään ja millä tyylillä juttuja on kirjoitettu. Minua kiinnosti myös tarkastella, olivatko artikkelit pääosin pakolaisten puolesta, heitä vastaan vai neutraaleja eli miten pakolaisiin ja turvapaikanhakijoihin suhtauduttiin.

Valitut artikkelit on rajattu sanomalehtien paperiversioissa oleviin. Tutkittavaksi on valittu vuoden 2015 syyskuun toiselta viikolta, 7.–13.9.2015, kaikki jutut koskien pakolaisia, pakolaiskriisiä, turvapaikanhakijoita, vastaanottokeskuksia, kotouttamista ja yleisesti keskustelua pakolaiskriisiin liittyen. Jotkin artikkelit käsittelevät esimerkiksi humanitääristä apua Syyriaan tai Syyrian sotatilaa, jotka sivuavat hyvin läheltä tutkimuskohdetta ja ovat kriisin osia, mutta ne on jätetty pois, jos juttu ei suoraan ole liittynyt Eurooppaan kohdistuneeseen pakolaisasiaan. Aihetta tutkitaan enemmän yksittäisen, konfliktien aiheuttaman inhimillisen kriisin tasolta kuin esimerkiksi kehitysyhteistyön, humanitäärisen avun, pakotteiden tai ilmastopakolaisuuden näkökulmasta.

Termiä pakolainen käytetään tässä työssä maastaan pakenevista henkilöistä, vaikka he eivät olisi saaneet virallista pakolaistasutusta. Virallisista pakolaistasutuksen saaneista puhuttaessa mainitaan status erikseen.

Sanomalehtien osiot ovat alun perin luonnollisesti eri kielillä, mutta selkeästi toisiaan vastaavat osastot kuten "Politiikka" ja "Politique" (politiikka) tai "Ulkomaat" ja "Monde" (maailma) on päätetty pitää saman otsikon alla. Toisiaan vahvasti muistuttavat osiot kuten HS:n pääkirjoitusaukeama ja TDG:n "Opinions" pidetään yhden käsitteen takana nimien erosta huolimatta, sillä sisältö on samankaltainen. TDG:ssä juttuja on vähemmän jaoteltu nimikkeiden alle kuin HS:ssä (esimerkiksi "Näkökulma", "Poiminta", "Kolumni", "Vieraskynä"), mutta siellä on taas enemmän laajoja otsikoita kuten "Pakolaiskriisi" tai "Euroopan unioni", jotka vaihtuvat päivittäin aiheen mukaan. Tapaukset, jotka eivät kirjaimellisesti vastaa toisiaan, on hyvän tavan ja järjellisen vertailun mukaan joko mielletty samaksi aihealueeksi tai eroteltu. Käännökset ranskan kielestä ovat omiani. Ne on tehty mahdollisimman sanatarkasti, mutta kuitenkin siten, että viestin vastaavuus on etusijalla.

Pääartikkeliin liittyvät kainalojutut on eritelty omiksi artikkeleikseen. Pienempien osien, kuten pääartikkeliin liittyvien faktalaatikoiden tai aiheen tiivistelmien ja poimintojen, on koettu kuuluvan yhteen pääartikkelin kanssa. Työssä käsitellään vain tekstiä, joten kuva- ja grafiikka-analyysi on jätetty pois kokonaan.

Opinnäytetyössä kaikkien taulukoiden tutkimustulokset ovat tutkimusviikon aikaisten Helsingin Sanomien ja Tribune de Genève:n julkaistujen numeroiden vertailun tulosta. Tulokset antavat mahdollisimman selkeän kuvan tutkittavista seikoista, mutta pysyvät enemmän suuntaa-antavina arvioina kuin absoluuttisina totuuksina.

2 Taustaa

2.1 Suomi

Suomi on lähes 5,5 miljoonan asukkaan valtio, joka kuuluu osaksi Pohjoismaita (Infopankki 2016; Tilastokeskus 16.6.2016). Pinta-alaltaan noin 340 000 neliökilometrin alueen naapurimaat ovat Norja, Ruotsi ja Venäjä sekä Viro Suomenlahden välityksellä.

Suomen kielen lisäksi maassa on toinen virallinen kieli ruotsi, jota puhuu äidinkielenään noin 5 prosenttia asukkaista. Itsenäisyyden Suomi sai Venäjältä 99 vuotta sitten, vuonna 1917. (Infopankki 2016.) Valtionpäämies on presidentti (Suomen tasavallan presidentti 2012). Suomalaisten naisten äänioikeus tuli voimaan 1906 (Sulkunen 2006). Vuonna 2015 suurin uskonnollinen ryhmä, noin kolme neljäsosaa väestöstä, oli evankelis-luterilaisia eli protestantteja. Pieni vähemmistö on ortodokseja, ja vajaan neljäsosan uskontokunta on tuntematon. (Tilastokeskus 16.6.2016.)

Vuonna 2013 Suomen bruttokansantuote (BKT) oli noin 203 miljardia euroa. Asukasta kohden BKT oli reilut 37 000 euroa. Toimialoista yli kaksi kolmasosaa kuului palvelujen piiriin ja vain kolme prosenttia oli osa alkutuotantoa. (Tilastokeskus 28.6.2016.)

Suomalaisten mediaanikuukausipalkka vuonna 2014 oli 2 946 euroa (Tilastokeskus 7.4.2016). Noin reilu neljäsosa tulonsaajien palkasta meni veroihin ja pakollisiin maksuihin (Tilastokeskus 17.12.2015). Vuonna 2013 mitattuna myös reilu neljäsosa kotitalouksien menoista kului asumiseen ja energiaan. Muita isoja kuluja olivat elintarvikkeet, liikenne sekä kulttuuri ja vapaa-aika, johon pelkästään kului yli yksitoista prosenttia menoista. (Tilastokeskus 14.4.2014.) Viime vuonna Suomen työttömyysaste oli 9,4 prosenttia (Tilastokeskus 4.4.2016).

Tällä hetkellä Suomessa on rekisteröityneitä poliittisia puolueita yhteensä 11 kappaletta (Oikeusministeriö 2016). Näistä eduskunnassa on kahdeksan ja hallituksessa kolme: Suomen Keskusta, Kansallinen Kokoomus ja Perussuomalaiset. Oppositioon kuuluu Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue, Suomen ruotsalainen kansanpuolue, Suomen Kristillisdemokraatit, Vihreä liitto ja Vasemmistoliitto. (Eduskunta 2016.) Muita puolueita ovat Suomen Kommunistinen Puolue, Kommunistinen Työväenpuolue – Rauhan ja Sosialismin puolesta sekä Liberaalipuolue – Vapaus valita (Oikeusministeriö 2016). Eduskunnan kaikkiaan 200 edustajasta 123 kuuluu hallituksen edustamiin puolueisiin. Kansanedustajista 117 on miehiä ja 83 eli noin 42 prosenttia naisia. (Eduskunta 2016.)

Suomi on kuulunut Euroopan unioniin vuodesta 1995. Suomi on myös osa Schengen-alueetta, mikä mahdollistaa ihmisten vapaan liikkumisen. (Euroopan unioni 2016.) Maa on myös kaikkien EU:n jäsenmaiden tapaan mukana Dublin-sopimuksessa, mikä takaa paremman pakolaisten maahantulokontrollin EU:n sisällä (Euroopan komissio 2014).

Suomi on mukana niin Geneven sopimuksessa, joka koskee pakolaisten oikeusasemaa, kuin myös Euroopan ihmisoikeussopimuksessa, joka suojaa ihmisoikeuksia ja perusvapauksia. (Ulkoasiainministeriö 2016; YK:n pakolaisjärjestö 2016.) Kaikkien muiden EU-maiden tavoin Suomi kuuluu Euroopan yhteiseen turvapaikkajärjestelmään. Järjestelmän direktiivit koskevat muun muassa turvapaikkamenettelyä, vastaanottoolosuhteita, turvapaikka-asemaa, Dublin-asetusta ja Eurodac-asetusta, jonka mukaan kaikilta turvapaikkaa hakevilta on tallennettava sormenjäljet rekisteriin. (Euroopan komissio 2014.)

Vuonna 2015 Suomessa oli vajaat 230 000 ulkomaan kansalaista, eli koko väestöstä reilut neljä prosenttia. Suurin määrä eli viidesosa ulkomaalaisista oli Viron kansalaisia. Toinen suuri ryhmä, noin 13 prosenttia, oli venäläisiä. Pienempiä ryhmittymiä edustivat muun muassa ruotsalaiset, kiinalaiset, somalialaiset, thaimaalaiset ja irakilaiset. (Tilastokeskus 16.6.2016.)

Turvapaikanhakijoiden määrä kasvoi melkein yhdeksänkertaiseksi vuosien 2014 ja 2015 välillä (2014 3 651 hakijaa; 2015 32 476 hakijaa). Hakijoista 1 112 sai turvapaikan eli pakolaisaseman vuonna 2015. Lisäksi turvapaikanhakijoille myönnettiin muita oleskelulupia esimerkiksi muun kansainvälisen suojelun perusteella tai muin inhimillisin syin. (Maahanmuuttovirasto 22.1.2016.) Suomi kuuluu noin 25 maan kokoonpanoon, joka ottaa vastaan kiintiöpakolaisia (Maahanmuuttovirasto 2016). Vuonna 2015 heitä otettiin vastaan 1034 (Maahanmuuttovirasto 22.1.2016). Suomen kiintiö on noussut vuosien aikana: vuonna 2001 se oli 750, vuosina 2014 ja 2015 1050 (Maahanmuuttovirasto 2016). Kielteisen kansainvälisen suojelun päätöksen sai 41 prosenttia hakeneista. Monet hakemukset raukesivat ja osa jätettiin tutkimatta. Eniten turvapaikkoja hakivat irakilaiset (20 485). Toiseksi suurin ryhmä oli afganistanilaiset (5214), kolmas somalialaiset (1981) ja neljäs syyrialaiset (877). (Maahanmuuttovirasto 22.1.2016.)

Sekä aikuisten että alaikäisten vastaanottokeskusten määrä kasvoi vuonna 2015. Alkuvuodesta aikuisille oli 18 vastaanottokeskusta ja alaikäisille 8. Loppuvuodesta aikuisille oli jo 142 vastaanottokeskusta ja alaikäisille 168. (Maahanmuuttovirasto 22.1.2016.)

Vuonna 2015 tehdyn arvotutkimuksen mukaan 80 prosenttia suomalaisista koki turvallisen elinympäristön erittäin tärkeäksi. Nousua edelliseen vuoteen oli jopa kymmenen prosenttiyksikköä. Keskeisiksi luottamuksen kohteiksi suomalaiset luettelivat muun

muassa verovaroin tuotetut palvelut, koulutusjärjestelmän sekä terveydenhuoltojärjestelmän. Turvattu työsuhde ja hyvinvointivaltion säilyttäminen olivat myös tärkeitä. (Taloudellinen tiedotustoimisto 2015.)

Suomalaiset tuomitsivat työkykyisten ihmisten elämisen sosiaaliuilla sekä yritysten veroparatiisien hyödyntämisen. Myös hallitus, poliittinen järjestelmä ja demokratian tila menettivät luottamusta edellisestä vuodesta. Puolet suomalaisista halusi tähänhetkeen maahanmuuttopolitiikkaan muutoksia, ja yhä useampi koki nykyisen maahanmuuttopolitiikan löyhäksi. Kuitenkin vajaa kaksi kolmasosaa, yli kymmenen prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin, oli valmis puuttumaan aktiivisesti rassistiseen käytökseen. Myös noin kaksi kolmasosaa halusi Suomen osallistuvan aktiivisesti pakolaiskriisin hoitamiseen. (Taloudellinen tiedotustoimisto 2015.)

Vuonna 2007 tehty tutkimus suomalaisten suhtautumisesta maahanmuuttajiin ja ulkomaiseen työvoimaan toi esille, että esimerkiksi suomalaisen asuinalueella, koulutuksella ja sukupuolella on vaikutusta. Kaupungissa asuvat, hyvin koulutetut ja hyvässä sosioekonomisessa asemassa elävät olivat kaikista myönteisimmän asennoituneita niin ulkomaalaisiin työnhakijoihin kuin pakolaisiin. Huonommassa sosioekonomisessa asemassa olevat kokivat muita enemmän uhkaa maahanmuuton lisääntymisen vuoksi ja liittyivät maahanmuuttoon muita yleisemmin sosiaalisia, terveydellisiä ja kulttuurisia uhkakuvia kuten rikollisuus, huumeet tai islaminusko. Suomalaiset suhtautuivat paremmin kiinalaisten, puolalaisten tai virolaisten maahanmuuttoon kuin esimerkiksi venäläisten tai somalialaisten. Suomessa somalialaiset, turkkilaiset ja iranilaiset ovat olivat muita yleisemmin rassistisen rikoksen uhreina. Suomalaisiin naisiin verrattuna nuoret suomalaiset miehet suhtautuivat kielteisemmin ulkomaalaisiin työnhakijoihin ja pakolaisiin, erityisesti somalialaisiin. Yleisesti kuitenkin Suomessa suhtauduttiin ulkomalaiseen työvoimaan suopeammin kuin koskaan aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet. (Jaakkola 2009.)

2.2 Sveitsi

Sveitsin sai itsenäisyyden vuonna 1291. Tässä kokoonpanossa oli vain kolme kantonia eli niin sanottua maakuntaa. Vuosisatojen saatossa, sotien ja liittojen kautta, maa yhdistyi nykyiseen 26 kantonin muotoonsa. Vuonna 2014 Sveitsissä asui 8,2 miljoonaa ihmistä, joista 2,1 miljoonaa ranskankielisellä alueella. (Confédération suisse 2016a; Office fédéral de la statistique 2016a.) Maan koko on noin 41 000 neliökilometriä, ja

sen naapurimaita ovat Italia, Ranska, Saksa, Itävalta ja Liechtenstein (Google Maps 2016; Office fédéral de la statistique 2016b). Sveitsillä on neljä virallista kieltä: saksa, ranska, italia ja retoromania. Saksaa käyttää noin kaksi kolmasosaa ja ranskaa vajaan neljäsosa kansasta. Maata johtaa kaksikamarinen, yhteensä 246 edustajan parlamentti ja seitsenhenkisen hallitus. Sveitsin presidentti vaihtuu vuosittain kiertävästi hallituksen jäsenten kesken. Sveitsiläiset naiset saivat ääni- ja edustusoikeuden 1971, ja maassa on vuosittain neljästi kansanäänestys. Vuonna 2016 noin kolme neljäsosaa asukkaista on kristittyjä (38% roomalaiskatolilaisia ja 26% protestantteja). Reilu viidesosa ei tunnusta mitään uskontoa ja noin 5 prosenttia väestöstä on islaminuskoisia. (Confédération suisse 2016a.)

Sveitsin BKT vuonna 2012 oli noin 518 miljardia euroa. Asukasta kohden se oli vajaan 65 000 euroa. (Office fédéral de la statistique 2016c.) Vuonna 2013 toimialoista alku- tuotannon osuus oli noin kymmenesosa ja palveluiden noin kolme neljäsosaa (Office fédéral de la statistique 2016d).

Sveitsiläisen työntekijän mediaanikuukausipalkka vuonna 2012 oli 6 439 Sveitsin frangia eli noin 5 342 euroa (Office fédéral de la statistique 2016g). Kotitalouksien tuloista vuonna 2013 noin 27 prosenttia kului pakollisiin maksuihin kuten sosiaalimaksuihin, vakuutukseen ja veroihin. Kuluista suurin oli asuminen ja energia, joka vastasi noin 15:tä prosenttia. Muut suuret menoerät olivat liikenne, elintarvikkeet ja kulttuuri ja vapaa-aika, joka vei kuusi prosenttia kotitalouksien tuloista. (Office fédéral de la statistique 2016h.) Vuoden 2015 lopussa Sveitsin työttömyysaste oli 4,7 prosenttia (Office fédéral de la statistique 2016i).

Sveitsissä on rekisteröityneitä puolueita yhteensä 14 kappaletta (Confédération suisse 2016b). Niistä neljällä on edustajia hallituksessa, kuudella ylemmässä kamarissa ja kahdellatoista alemmassa kamarissa. Kahdella puolueella, *Union démocratique fédérale* ja *Centre Gauche – PCS Suisse*, ei ole edustusta parlamentissa. Hallituspuolueet *Union Démocratique du Centre* (UDC, oikeistokonservatiivi), *Parti socialiste suisse* (PS, vasemmistoliberaali), *Parti démocrate-chrétien* (PDC, oikeistoliberaali/kristillinen) ja *Les Libéraux-Radicaux* (PLR, oikeistoliberaali) edustavat myös ylemmässä kamarissa suurta enemmistöä, sillä 46 edustajasta vain kaksi ei kuulu hallituspuolueisiin tai heidän suoriin tukijoihinsa. Alemmassa kamarissa, jossa parlamentaarikkoja on yhteensä 200, samaiset puolueet jakavat keskenään suurimman osan edustajista. Isointa lohkoa eli 65:tä paikkaa hallitsee kuitenkin UDC, joka on muun muassa vahvasti maa-

hanmuuttovastaisella kannalla. (Confédération suisse 2016a.) Tällä hetkellä naisia on 73 eli noin 29 prosenttia yhteensä 253 parlamentaarikosta (Le parlement suisse 2016; Office fédéral de la statistique 2016j).

Sveitsi on tunnettu kansainvälisten järjestöjen kehtona. Erityisesti Genevessä ja sen ympäristössä on yli 540 kansainvälisen organisaation päämajaa tai paikallisosastoa, ja esimerkiksi Punaisen ristin komitea perustettiin Geneveen 1800-luvuilla (République et canton de Genève 2016; Ville de Genève 2014). Lisäksi Genevessä sijaitsee muun muassa YK:n lastenrahasto UNICEF ja pakolaisjärjestö UNHRC, Euroopan hiukkasfyysiikan tutkimuskeskus CERN, Kansainvälinen Työjärjestö ILO, Kansainvälinen valuuttarahasto IMF, Maailman terveysjärjestö WHO, Maailman kauppajärjestö WTO ja Maailman pankki. (Travailler-en-Suisse 2016.)

Sveitsi ei kuulu EU:hun, mutta sillä on unioniin tiiviit suhteet ja paljon sopimusyhteistyötä (Euroopan unioni 2015; Union européenne 2016). EU on muun muassa Sveitsin suurin kauppakumppani – vuonna 2014 Sveitsin ulkomaankaupasta lähes 65 prosenttia käytiin EU:n kanssa. Vastaavasti Sveitsi on EU:n neljänneksi suurin kauppakumppani vajaan 8 prosentin osuudella. Vaikka maa ei ole osa unionia, tahoilla on keskinäinen vapaakauppasopimus jo 1970-luvulta, ja Sveitsi on mukana muun muassa opiskelijoille tarkoitetussa ERASMUS-vaihto-ohjelmassa. (Union européenne 2016.) Suomen tavoin Sveitsi on myös allekirjoittanut Geneven pakolaissopimuksen sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen (Ulkoasiainministeriö 2016; YK:n pakolaisjärjestö 2016). Sveitsi noudattaa osaa Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän direktiiveistä ja on osa Schengen-aluetta (Secrétariat d'Etat aux migrations 2014; Union européenne 2016).

Sveitsissä oli vuoden 2016 alussa ulkomaan kansalaisia melkein 2 miljoonaa, joka vastaa noin 24:ää prosenttia maan asukkaista. Heistä kaksi kolmasosaa oli EU:n kansalaisia, joista suurimpia ryhmiä olivat italialaiset, saksalaiset ja portugalilaiset. (Confédération suisse 2016a.) Ranskankielisen Sveitsin noin kuudesta kantonista koostuvan alueen asukkaista yli 30 prosenttia oli ulkomaalaisia vuonna 2014 (Office fédéral de la statistique 2016a).

Vuonna 2015 turvapaikanhakijoita oli yhteensä 39 523 henkilöä. Määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden yli 15 000 henkilön verran. Vuoden loppuun mennessä 6 377 hakijaa sai pakolaisaseman ja kielteisen päätöksen joutui vastaanottamaan yli 10 000 hakijaa. Kuitenkaan yli 7000:ta kielteisen päätöksen saanutta henkilöä ei lähetetty vai-

non tai muun syyn takia takaisin lähtömaahansa. Osa hakemuksista jätettiin tutkimatta, osa raukesi ja osa tulee merkittäväksi kuluvaan vuoden tilastoihin. (Secrétariat d'Etat aux migrations 2016.) Sveitsillä on vuodesta 2013 lähtien ollut kolmivuotinen pilottiko-keilu 500 kiintiöpakolaisen vuosittaisesta vastaanottamisesta (YK:n pakolaisjärjestö 2014). Sveitsin osuus kaikista Euroopan maista turvapaikkaa hakeneiden yhteismäärästä pieneni edeltävästä vuodesta: vuonna 2014 lukema oli 3,8 prosenttia, seuraava tasan 3,0 prosenttia. Eniten hakijoita oli Eritreasta (9966), Afganistanista (7831), Syyriasta (4745) ja Irakista (2388). (Secrétariat d'Etat aux migrations 2016.)

Erään tutkimuksen mukaan keskimääräisiin sveitsiläisiin perusarvoihin kuuluu kuri, kohteliaisuus, puhtaus, täydellisyyteen pyrkiminen ja tarkkuus. Arvojen merkitys kuitenkin muuttuu hiukan riippuen siitä, puhutaanko saksankielisen vai ranskankielisen alueen asukkaista. Työllä on suuri merkitys elämässä, ja suunnitelmissa pysytään. Aika nähdään jaksottaisena ja täsmällisyys tärkeänä. Ajalla on kuitenkin hieman löyhempi painoarvo ranskankielisellä alueella. Keskusteltaessa viestin selkeys, totuus ja rehellisyys koetaan merkittäviksi. Ranskankielisellä alueella ihmisläheisyyttä pidetään hiukan tärkeämpänä. Miesten ja naisten välisiä suhteita ylläpitää hyvin maskuliininen kulttuuri, ja perheenjäsenten roolit ovat perinteiset. Yleisesti kuitenkin ihmisten välillä vallitsee tasa-arvo. Arvostetumpaa on elämän aikana itse saavutettu ja ansaittu status kuin esimerkiksi henkilön syntyperä tai perhesuhteet. Tuottaminen, aikaansaannos ja vastuu omasta kohtalosta ovat etenkin ranskankielisen alueen asukkaille merkittävää. Poliittinen kulttuuri on hillittyä, konfliktit ratkaistaan usein kompromissein ja arvot koetaan pehmeämmiksi. Sveitsiläiset ovat hyvin lainkuuliaisia, rauhallisia ja kärsivällisiä. Ranskankielisten alueiden ihmisten koetaan kuitenkin osoittavan tunteitaan helpommin. (Baerlocher 2007.)

Yksi esimerkki sveitsiläisten suhtautumisesta ulkomaalaisiin on vuoden 2014 kansanäänestys UDC:n aloitteesta massamaahanmuuttoa vastaan. Aloitteen idea oli, että Sveitsi saisi itse päättää ulkomaalaisten tulosta ja kiintiöstä maassa. Ennen äänestyspäivää UDC kampanjoi populistiseen ja yksinkertaistavaan tyyliin maahanmuuttoa ja erityisesti muslimeja vastaan syyttäen heitä kaikenlaisista ongelmista liittyen asuntopulaan, teiden ruuhkautumiseen, junien täyttymiseen, rikollisuuteen ja muihin sosiaalisiin ongelmiin. (Schwok 2014.) Aloitteen hyväksyi hiukan yli puolet, 50,3 prosenttia äänestäneistä, minkä johdosta Sveitsille annettiin kolme vuotta aikaa luoda uusi asetus maahanmuuttoa koskien (Conseil fédéral 2016; Schwok 2014). Puolesta tai vastaan äänestäneitä henkilöitä erotti muun muassa heidän asuinympäristössään puhuttu kieli ja

asuinpaikan urbaanisuus. Suurin osa saksan- ja italiankielisistä kantoneista äänesti aloitteen puolesta, kun taas ranskankielisistä enemmistö oli sitä vastaan. Historiallisesti saksankielisillä alueilla ihmisillä on ollut tarve suojata omaa kulttuuriaan, mistä yhtenä esimerkkinä yhä alueella laajassa käytössä oleva oma kieli, sveitsinsaksa. Myös useissa kyselyissä niin saksan- kuin italiankieliset alueet tunsivat kulttuurinsa uhatuksi Italian ja Saksan taholta. Ranskankieliset sveitsiläiset eivät ole yhtä suojelevaisia omaa kulttuuriaan kohtaan. Asuinpaikan kaupungistumisasteella oli kuitenkin merkitystä, sillä suurten saksankielisten kaupunkien kuten Baselin, Zurichin ja Bernin asukkaat äänestivät aloitetta vastaan ja taas pienemmät, maalaisemmat osat ranskankielistä aluetta aloitteen puolesta. (Schwok 2014.)

2.3 Helsingin Sanomat ja Tribune de Genève

Tribune de Genève (TDG) perustettiin vuonna 1879, ja nykypäivänä se on suurin geneveläinen maksullinen päivittäinen sanomalehti (Mettan 1993; Tamedia 2016a). Lehti ilmestyy 5–6 kertaa viikossa, sillä viikonlopun painoksessa on yhdistetty lauantain ja sunnuntain numerot. Tutkimusviikoltani myös keskiviikon ja torstain numerot oli nivottu yhdeksi. TDG käsittelee ajankohtaisia asioita, paikallis-, kotimaan ja ulkomaan uutisia sekä urheilua ja kulttuuria ja sisältää keskimäärin 34 sivua yhtä lehteä kohti. (Tamedia 2016a; Tribune de Genève 2016.) Siihen kuuluu neljä erilaista liitettä, jotka ilmestyvät liitteestä riippuen joko viikoittain tai kuukausittain (Tamedia 2016b). Vuonna 2015 painatun lehden levikki oli 41 213 ja keskimääräinen lukijamäärä 110 000 henkilöä. Yleisin lukijatyyppi, noin 40 prosenttia kaikista, oli yli 60-vuotias, mies tai nainen, jolla oli korkean tason koulutus ja joka tienasi alle 6 000 Sveitsin frangia eli noin vajaat 5 000 euroa kuussa. (Tamedia 2016a.) Tribune de Genève ei missään löytämässäni julkaisussa julistanut edustavansa mitään puoluekantaa.

Helsingin Sanomien (HS) edeltäjä Päivälehti perustettiin 1889, ja HS:n ensimmäinen näytenumero ilmestyi 1904 (Helsingin Sanomain säätiö 2012). Se on Suomen luetuin maksullinen päivittäinen sanomalehti (MediaAuditFinland 2015a). HS ilmestyy viikon jokaisena päivänä, minkä lisäksi mukaan kuuluu kolme erilaista liitettä, jotka ilmestyvät joko viikoittain tai kuukausittain. Lehti käsittelee ajankohtaisuuksia, paikallis-, kotimaan ja ulkomaan uutisia sekä kulttuuria ja urheilua, ja siinä on keskimäärin 75 sivua lehteä kohti. (Helsingin Sanomat 2016.) Vuonna 2015 painetun lehden levikki oli 267 094 kappaletta (MediaAuditFinland 2015b). Yhden painetun lehden lukijamäärä oli noin 676 000 henkilöä (MediaAuditFinland 2015a). HS:n yleisin lukijatyyppi on yli 50-vuotias,

mies tai nainen, jolla on kolmannen asteen koulutus ja joka tienaa 35 000–75 000 euroa vuodessa (Sanoma 2015). Helsingin Sanomat on ollut vuodesta 1943 virallisesti puolueeton uutislehti (Helsingin Sanomain säätiö 2012).

Valitsin Helsingin Sanomat sen suosion ja kattavuuden ansiosta. Tätä vasten halusin löytää Sveitsin ranskankieliseltä alueelta mahdollisimman vastaavan lehden. Tribune de Genève on alueen luetuin sanomalehti, kun mukaan ei lasketa ilmaisjakelulehtiä tai viihteellisempiä sanomalehtiä (Radio Télévision Suisse 2014).

3 Tutkimus ja analyysi

Opinnäytetyön tutkimus ja analyysi on toteutettu diskurssianalyysia käyttäen. Diskurssianalyysin avulla tutkitaan kielen käyttöä sekä siihen liittyviä konteksteja, toimintaa ja merkitysten tuottamisen tapoja (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Aineistona on vuoden 2015 syyskuun toiselta viikolta Helsingin Sanomien ja Tribune de Genève'n kaikki jutut koskien pakolaisia, pakolaiskriisiä, turvapaikanhakijoita, vastaanottokeskuksia, kotouttamista ja yleisesti keskustelua pakolaiskriisiin liittyen. Taulukoiden tutkimustulokset ovat tutkimusviikon aikaisten julkaistujen numeroiden vertailun tulosta.

3.1 Juttukokonaisuuksien määrä

Taulukko 1. Juttukokonaisuuksien määrä Helsingin Sanomissa ja Tribune de Genève'ssä.

Helsingin Sanomat	7.9.	8.9.	9.9.	10.9.	11.9.	12.9.	13.9.	Yht.
Juttukokonaisuudet	12	16	12	10	10	13	12	85
Tribune de Genève	7.9.	8.9.	9.9.	10.9.	11.9.	12.9.	13.9.	Yht.
Juttukokonaisuudet	5	9	10	-	11	6	-	41

Tutkimusviikolla Helsingin Sanomissa oli 85 pakolaisasiaan liittyvää juttukokonaisuutta kun Tribune de Genève'ssä niitä oli vähän yli puolet vähemmän, yhteensä 41 kappaletta. Tutkimusviikon aikana HS:n numeroita ilmestyi seitsemän kappaletta ja TDG:n numeroita viisi. Viikonloppuisin TDG:stä painetaan ainoastaan yksi numero, mutta tämän viikon aikana oli myös yhdistetty keskiviikon ja torstain numerot, mikä on melko harvinaista. Keskimäärin HS:ssä on 75 sivua yhtä lehteä kohti (Helsingin Sanomat 2016).

Vastaava luku TDG:ssä on 34 sivua eli vähän yli puolet vähemmän (Tribune de Genève 2016). Juttujen määräerot näyttävät siis korreloivan hyvinkin tarkasti lehtien kokoeroon: suhteutettuna juttujen määrät olivat lähestulkoon vastaavat molemmissa lehdissä.

3.2 Juttukokonaisuuksien esiintyvyys sanomalehtien osioissa

Taulukko 2. Helsingin Sanomien osiot, joissa juttukokonaisuudet esiintyivät.

Helsingin Sanomat	7.9.	8.9.	9.9.	10.9.	11.9.	12.9.	13.9.	Yht.
Ulkomaat	5	3	3	5	3	4	2	25
Kotimaa	1	5	1	2	3	3	1	16
Mielipide	5	4	3		1	1		14
Pääkirjoitusaukeama		2	2	2	1	2	3	12
Uutiset	1				2		3	6
Kaupunki			1	1		2	1	5
Talous			2					2
Sunnuntai-osio							2	2
Mainos		2						2
Kulttuuri						1		1
Yht.	12	16	12	10	10	13	12	85

Taulukko 3. Tribune de Genève osiot, joissa juttukokonaisuudet esiintyivät.

Tribune de Genève	7.9.	8.9.	9.9.	-	11.9.	12.9.	-	Yht.
Ulkomaat	2	1	3		3	5		14
Kotimaa	1	4	3		3			11
Mielipide	2	1	1		3	1		8
Pääkirjoitusaukeama		3	1					4
Mainos					2			2
Kaupunki			1					1

Talous			1					1
Yht.	5	9	10		11	6		41

Toiset hyvinkin vastaavat lukemat saatiin vertailtaessa lehtien eri osioissa esiintyvien juttujen määrää. Helsingin Sanomissa kaikista 85 juttukokonaisuudesta suurimmat esiintyvyydet olivat ulkomaat-osiossa (25 kpl), kotimaa-osiossa (16), mielipide-osiossa (14) ja pääkirjoitusaukeamalla (12). Täysin samassa järjestyksessä olivat juttujen esiintyvyydet myös Tribune de Genève:ssä: ulkomaat 14 kertaa, kotimaa 11 kertaa, mielipide kahdeksan kertaa ja pääkirjoitusaukeama yhteensä neljä kertaa. Taas TDG:n osioiden suhteellinen määrä verrattuna HS:n osioiden määrään oli noin puolet. TDG:ssä osioista olivat esillä hieman enemmän ulkomaat ja kotimaa, mutta hieman vähemmän pääkirjoitusaukeama. Pakolaisasian laajuus lehdessä kertoo sen tärkeydestä ja ajankohtaisuudesta, mutta puute lehden päävaikuttajien suuremmissa esiintulossa HS:ään verraten voi kertoa siitä, että lehti antaa uutisille ja ajankohtaisuuksille tarvitsemansa tilan, mutta välttää seisomasta suoraan minkään aatteen tai kannan takana.

3.3 Juttujen pääaiheet

Taulukko 4. Juttujen pääaiheita ja niiden suuntaa-antavat määrät HS:ssa ja TDG:ssä.

Pääaihe	HS	TDG
Suhtautuminen pakolaisiin (pos. & neg.)	31	14
Politiikka ja poliittiset päätökset	20	9
Pakolaisten suuret määrät	13	2
Eri tahojen kritisointi	3	9
Euroopan unioni	7	4
Majoitus	7	2
Kiintiöt/pakolaisten jako Eur. maiden kesken	4	3
Sota/taistelut	6	1
Historia	5	1
Vastaanotto	5	1
Kotouttaminen	6	

Turvapaikkakäsittelyprosessi	2	1
Rahanmeno/kulut	3	
Pakolaisleiri	1	1
Uskonnot	2	
Turvapaikkapäätös	2	
Kansainväliset suhteet	1	
Terrorismi	1	
Euroopan kriisi	1	
Kirkosta eroaminen	1	
Ilmastopakolaisuus	1	
Sveitsin osuus Euroopan pakolaisasiassa		1
Pakolaisten määritelmä		1
Ihmissalakuljetus		1
Vaino kotimaassa		1
Euroopan epäyhtenäisyys		1

Juttujen pääaiheita tutkiessa yksi hankaluus oli päättää, mikä oli juurikin se tärkein aihe, sillä usein jutussa käsiteltiin useitakin kokonaisuuksia. Juttu saattoi käsitellä EU:n pakolaiskiintiöitä kertoen myös turvapaikanhakijoiden majoittamisesta ja heidän kotimaassaan kokemastaan sodasta. Useimmissa tapauksissa jokaisesta juttukokonaisuudesta valittiinkin 2-3 teemaa, joiden koettiin olevan jutun pääaiheita.

Suuntaa-antavin luvuin jutuissa eniten esillä, HS:ssä reilut 30 ja TDG:ssä noin 14 kertaa, oli eurooppalaisten suhtautuminen pakolaisiin, niin positiivisesti kuin negatiivisesti. Tämä saattoi tarkoittaa pakolaisten auttamista, maiden välisten rajojen avaamista tai sulkemista kuten muurien rakentamista, maahantuloa vaikeuttavia poliittisia päätöksiä, kotiinsa turvapaikanhakijoiden majoittamista, pakolaisia tulemasta varoittavia mainoksia, epäsuotuisia vaalimainoksia tai pakolaiskeräystä tukevia mainoksia. Toinen suuri pääaihe kummassakin julkaisussa oli politiikka, johon sisältyi esimerkiksi EU:n pakolaispolitiikka tai eri maiden hallitusten päätökset. Näistä kirjoitettiin yhtenä pääaiheista HS:ssä noin 20 ja TDG:ssä yhdeksän kertaa.

Eroavaisuuksia aiheista etsittäessä huomattiin, että esimerkiksi pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden suurista määristä, kuten tulvamaisesta Eurooppaan tulemisesta, siitä ettei ole enää tiloja, minne heitä majoittaa, suurten turvapaikkahakemuskasvuun yllättävyydestä tai poikkeustilan asettamisesta maahan pakolaisten liiallisen tulon takia, oli paljon enemmän asiaa Helsingin Sanomissa, noin kolmesta kertaa verrattuna TDG:n kahteen kertaan. Tämänäköinen suurten ihmismassojen ihmettely ja siitä kirjoittaminen esiintyi mitä luultavimmin suomalaisessa mediassa sveitsiläistä enemmän puhtaasti siitä syystä, että Suomessa pakolaisten määrä edellisvuoteen verrattuna kasvoi ennätyksellisesti. Kuten todettu, ensikertalaisten turvapaikanhakijoiden 822 prosentin kasvu vuoteen 2014 ja Sveitsin 73 prosenttiin (European Commission 4.3.2016) verrattuna varmasti antoi valtaa ajatuksille ja sitä mukaa artikkeleille, joissa jätettiin ihmetellä ja toistaa ennennäkemätöntä ja yllättävää, joka tuli äkkiä ja varoittamatta ja jolle ei tiedetty vielä lopputulosta.

Toinen suuri määrällinen ero oli pääasiassa kritisoivissa teksteissä, jotka käsittelivät esimerkiksi EU:ta, päättäjiä, hallitusta tai jotain muuta tahoa ja olivat joko pakolaisten puolesta tai heitä vastaan. Huolimatta TDG:n sivujen ja juttujen absoluuttisesti vähemmästä määrästä, kriittisiä tekstejä sen jutuista oli jopa yhdeksän ja HS:ssä vain noin kolme. Näistä monet olivat myös ulkopuolelta lukijoilta lehteen lähetettyjä mielipidetekstejä, mutta osa myös toimittajien omia juttuja. Ensimmäiseksi syyksi mieleen tulee enemmän tunteita näyttävä eteläeurooppalainen kulttuuri (Baerlocher 2007), joka esiintyy ranskankielisen Sveitsin alueella ja joka saattaa näkyä tässä vahvempana kriittisyytenä.

Myös pakolaiskiintiöstä eli Euroopan komission suunnittelema noin 160 000 pakolaisen taakanjaosta jäsenmaiden kesken oli suhteessa enemmän pääaiheita TDG:ssä. Tämä saattoi johtua Sveitsin massamaahanmuuton kansanäänestyksen jälkeisestä epäselvyyden tilasta. Suomi osana EU:ta neuvotteli ja kertoi mielipiteensä aiheesta, kuitenkin ehkä sen enempää asiaa punniten, sillä se automaattisesti kosketti maata EU-statuksen myötä. Sveitsi taas oli ja on yhä keskeneräisessä tilassa EU:n kahdenkeskisissä sopimuksissa ihmisten vapaan liikkumisen suhteen (Conseil fédéral 2016), ja täten siitä keskusteleminen oli luultavasti monimuotoisempaa ja kiintiön mahdollisuuksia ja päätösten vaikutuksia tuli pohdittua laajemmin.

Toisaalta kotouttamisesta kuten työllistamisestä, pakolaisten kouluttamisesta ja esimerkiksi kielten opiskelusta ei ollut lainkaan pääaiheita TDG:ssä. Sitä vastoin HS:ssä

kotouttaminen oli osa pääaiheita noin kuusi kertaa ja lisäksi majoitus oli suhteessa suosituimpi aihe. Osin tähän varmaankin vaikuttaa Suomeen saapuvien suurten pakolaismäärien yllättävyys ja ehkä epävarmuus ja pohdinta, miten käsitellä ja kotouttaa turvapaikanhakijoita suomalaiseen yhteiskuntaan. Hyvää tilannekuvaa saa muun muassa vastaanottokeskusten määrien paisumisesta Suomessa viime vuoden aikana (Maahanmuuttovirasto 22.1.2016). Osasyynä voi myös olla esimerkiksi suomen kielen harvinaisuus ja vaikeus, jotka voidaan nähdä ongelmallisempina tekijöinä ja sen takia suurempana puheenaiheena. Myöskään turvapaikanhakijoista koituvista kuluista ei ollut TDG:ssä pääaihetta, mutta HS:ssä noin kolme kertaa. Jutut käsitelivät usein valtion rahanmenoa kokonaisuudessa, josta maahanmuuttokulut ja niiden kasvu suurten ihmismäärien tullessa nousivat. Tässä koen olevan samainen syy eli maahanmuuttoilmiön uutuuden vaikutus. Sveitsissä ei tapahtunut lainkaan saman tason muutosta vuoden 2015 aikana (Secrétariat d'Etat aux Migrations 2016), mistä johtuen suuria yllätyksiäkään ei välttämättä ollut samassa suhteessa kuin Suomessa.

3.4 Jutuissa paljon käytetyt sanat

Taulukko 5. Jutuissa paljon käytettyjä sanoja ja niiden suuntaa-antavat määrät HS:ssa ja TDG:ssä.

Käytetyt sanat	HS	TDG
Pakolainen	70	34
Turvapaikanhakija	48	21
Politiikka	35	24
Maahanmuutto & siirtolaisuus	31	25
Sota	19	14
Hallitus	22	9
Perhe	18	11
Kiintiöt/pakolaisten jako Eur. maiden kesken	15	10
Majoitus	18	7
Vastaanottokeskus	20	5
Auttaminen	16	6
Työ	20	2

Kotouttaminen	11	4
Solidaarisuus	8	6
Eduskunta	5	8
Vapaaehtoisuus	10	3
Talous	8	4
Dublin-sopimus	3	8
Muslimi/islam	6	4
Kieli	10	
Kristinusko	4	5
Pakolaisleiri	6	3
Kulttuuri	6	2
Salakuljetus	2	5
Kuolema	2	5
Rahanmeno/kulut	5	2
Kehitysapu	3	3
Rikollisuus	2	4
Terrorismi	6	4
Schengen	2	3
Väkivalta	1	2
Geneven sopimus		3
Kansainvälinen suojelu	3	
Katolilainen	3	
Kidutus	1	
Euroopan ihmisoikeussopimus	1	
Juutalaisuus		1

Pääaiheiden lisäksi haluttiin etsiä, kuinka paljon suurin piirtein eri aiheista puhuttiin, kuinka paljon eri sanoja mainittiin eri artikkeleissa, vaikka kyseessä ei ollutkaan lainkaan jutun pääaihe. Luonnollisesti pakolainen, turvapaikanhakija, maahanmuutto ja siirtolaisuus ja niiden kaikenlaiset erilaiset muodot ja liitännäiset, kuten turvapaikkapää-

tös, maahanmuuttopolitiikka tai pakolaisvirrat, olivat eniten esillä kummassakin lehdes-
sä, aika lailla samaisessa suhteessa kuin lehdissä oli juttujakin.

Kuten pääaiheissa, pakolaiskiintiöt ja taakanjakosuunnitelmat olivat suhteessa use-
emmin esillä TDG:ssä kuin HS:ssä. Suomessa taas kirjoitettiin huomattavasti enem-
män työstä, vastaanottokeskuksista, kielistä, koulutuksesta ja kotouttamisesta, kuten
aiemmin mainitussa pääaihelaskelmassakin. Poliitiikka taasen oli suhteessa mainitumpi
aihe TDG:ssä, ja vielä merkittävämpiä olivat sanat kuten kehitysapu, Dublin-sopimus,
Schengen-alue ja Geneven pakolaissopimus. Tämä voi myös viitata Sveitsin erityislaa-
tuiseen, EU:hun kuulumattomaan asemaan Euroopassa (Euroopan unioni 2015), mikä
herättää enemmän keskustelua sekä mielenkiintoa sopimuksiin ja poliittisiin päätöksiin,
jotka ovat itsenäisempiä kuin EU:n jäsenmaiden.

Samoin sota, kuolema, väkivalta, rikollisuus ja salakuljetus mainittiin TDG:ssä useam-
pia kertoja kuin HS:ssä. Mahdollisesti salakuljetuksesta ja salakuljettajista puhumiseen
vaikuttaa Sveitsin maantieteellinen sijainti Suomeen nähden. Vaikka Sveitsi ei ole suo-
rassa yhteydessä Välimereen, jonka kautta veneiden avulla useita ihmisiä pakenee, se
on kuitenkin osa Keski-Eurooppaa ja fyysisesti lähempänä laajoja ihmissalakulje-
tusoperaatioita. Hallitus oli molemmissa maissa yhtä lailla suosittu termi, mutta parla-
mentti tai eduskunta näkyi selvästi enemmän TDG:ssä. Tähän voi hyvin liittyä se, että
Sveitsin parlamentti on kaksikamarinen (Confédération suisse 2016a), joten jo päättä-
vää elintä ja porrastettua valtaa on absoluuttisesti enemmän sekä myös enemmän suh-
teessa hallituksen jäsenten määrään, ja täten sen näkyvyys on suhteessa suurempi.

3.5 Jutuissa mainitut kansallisuudet, maat ja alueet

Taulukko 6. Jutuissa mainitut kansallisuudet, maat ja alueet ja niiden suuntaa-antavat määrät
HS:ssa ja TDG:ssä.

Kansallisuus/maa/alue	HS	TDG
Eurooppa	35	22
Syyria	28	21
Suomi	45	
Saksa	18	17

Unkari	21	8
Irak	20	6
Sveitsi		20
Afganistan	8	8
Kreikka	10	6
Itävalta	10	4
Italia	10	4
Ruotsi	8	5
Albania	9	2
Ranska	4	6
Turkki	4	6
Libanon	5	5
Serbia	7	3
Afrikka	3	6
Balkan	3	6
Iso-Britannia	5	4
Yhdysvallat	6	3
Tanska	6	3
Eritrea		8
Kurdistan	4	3
Venäjä	7	1
Makedonia	3	3
Lähi-itä	3	3
Jordania	2	3
Kosovo	4	1
Arabiemiraatit	1	3
Puola	2	2
Espanja	2	2
Somalia	4	
Norja	1	2

Saudi-Arabia	2	1
Libya		3
Slovakia		3
Montenegro	3	
Iran	1	1
Calais (Ranska)	1	1
Nigeria	1	1
Kypros	1	1
Qatar	1	1
Etiopia		2
Tšekki		2
Neuvostoliitto	2	
Bosnia ja Hertsegovina	2	
Malta	2	
Bahrain	1	
Kuwait	1	
Hollanti	1	
Marokko	1	
Tunisia	1	
Ukraina	1	
Palestiina	1	
Itä-Saksa	1	
Egypti	1	
Portugal	1	
Oman	1	
Bulgaria	1	
Arabimaat	1	
Aasia	1	
Kommunistimaat	1	
Romanit	1	

Persianlahden maat		1
Sudan		1
Pakistan		1
Venezuela		1
Brasilia		1
Israel		1
Irlanti		1
Kanada		1

Aiheiden ja sanojen lisäksi tutkittiin, kuinka usein eri artikkelikokonaisuuksissa esiintyi mainintoja eri maista, alueista tai kansallisuuksista. Helsingin Sanomat mainitsi tietysti Suomen useaan kertaan kuin myös Sveitsi oman maansa. Kumpikaan ei kertaakaan tuonut esille verrokkimaansa nimeä tai kansalaista. Luonnollisesti erityisesti syyrialais-ten pakolaisten kriisin käsittely Euroopassa toi usein esille niin Syyrian kuin Euroopan. Sveitsiläisessä mediassa syyrialaisien osuus oli suhteellisesti hieman suurempi, mikä voi johtua syyrialaisien turvapaikanhakijoiden moninkertaisesta määrästä Sveitsissä Suomeen verrattuna vuoden 2015 aikana: Suomessa heitä oli 877 ja Sveitsissä jopa 4745 eli yli viisi kertaa enemmän (Maahanmuuttovirasto 22.1.2016; Secrétariat d'Etat aux Migrations 2016). Samana vuonna suurin turvapaikanhakijaryhmä Suomessa oli irakilaiset (Maahanmuuttovirasto 22.1.2016), mistä heijastuu maan paljon suurempi näkyvyys HS:ssä. Molempien maiden mediat mainitsivat Saksan lähes yhtä monta kertaa. Sen suosio sveitsiläislehdessä oli varmasti maiden välisen maantieteellisen ja kulttuurisen läheisyyden ansiota. Samaisesta maantieteellisestä läheisyydestä luultavasti kertovat myös Balkanin alueen useammat mainintakerrat TDG:ssä ja se, että Venäjä mainittiin HS:ssä useaan otteeseen, mutta ei lähes lainkaan sveitsiläislehdessä. Eritrea oli suosittu TDG:ssä ja Somalia HS:ssä – kumpikaan ei kuitenkaan ollut mainittu toisen maan sanomalehdessä. Tämä johtuu mitä luultavammin siitä, että Sveitsissä on jo ennestään turvapaikanhakijoina tullut eritrealaisyhteisö, ja he olivat yhä vuonna 2015 suurin turvapaikanhakijaryhmä (Bailat 2015; Secrétariat d'Etat aux Migrations 2016). Samoin Suomessa on jo 1990-luvulta lähtöisin oleva somalialaisvähemmistö, ja somalialaiset muodostivat viime vuonna kolmanneksi suurimman turvapaikanhakijaryhmän (Maahanmuuttovirasto 22.1.2016; Suomen somalialaisten liitto 2016). Afganistan oli kummassakin lehdessä paljon esillä, ja se olikin kummankin maan toiseksi suurin turvapaikanhakijaryhmä vuonna 2015 (Maahanmuuttovirasto 22.1.2016; Secrétariat d'Etat aux Migrations 2016).

Monesti maat ja kansallisuudet olivat esillä hyvinkin samanlaisissa tilanteissa tai samanlaisista näkökulmista. Esimerkiksi Syyriasta, Irakista ja Afganistanista puhuttiin usein, kun aiheena olivat turvaa hakevat pakenevat ihmiset: ”Junissa matkaa nyt syyrialaisia, irakilaisia ja muita paremmasta tulevaisuudesta haaveilevia” (Oksanen 11.9.2015) tai ”syyrialaispakolaisten aalto ja sen kuljettama kärsimys” (Ruetschi 8.9.2015). Libanon, Jordania ja Turkki taas tulivat paljolti esille pakolaisten ensisijaisina turvapaikkamaina, joiden rajat alkoivat tulla vastaan: ”jo pitkän aikaa Turkissa, Libanossa ja Jordaniassa olevat syyrialaispakolaiset ovat elätelleet toivoa palaamisesta kotimaahansa Bashar al-Assadin kukistumisen jälkeen” (Allemand 7.9.2015). Myös HS:ssä naapurimaat tulivat esille: ”On syytä olettaa, että ihmiset pyrkivät yhä enemmän kohti Eurooppaa. Se on oikeutettua, koska avokätisesti pakolaisia isännöineet Libanon, Jordania, Irak, Turkki ja Egypti, tai ainakin jotkin näistä, ovat lähellä katkeamispistettä”. (Similä & Tuohinen 13.9.2015.) Italiasta, Kreikasta ja Maltasta kirjoitettiin usein, kun aiheena oli jo turvapaikanhakijoita äärimmillään olevat maat ja alueet, jotka itsekin alkoivat nähdä hätää suurten ihmismassojen vuoksi: ”Lesboksen saarelle – – kasaantuu yli 20 000 ihmistä, mikä edustaa viidesosaa koko saaren asukasmäärästä” (Tselikas 9.9.2015). Unkari nähtiin usein vastahankaan olevana ja avun antoa karttavana kansana: ”Unkari – – on rakentanut Serbian rajalle 175 kilometrin mittaisen piikkilankamuurin” (Allemand 7.9.2015). Unkarin vastakohtana tuli usein Saksa ja Itävalta, jotka ottivat erittäin paljon pakolaisia vastaan ja toivottivat kaikki tervetulleiksi: ”Kaiken kaikkiaan tänä vuonna Saksa ottanee vastaan noin 800 000 miestä, naista ja lasta, joiden olemassaolo on uhattuna” (Ruetschi 8.9.2015) tai ”Itävallassa pakolaiset otettiin avosylin vastaan” (Kähkönen 7.9.2015). Kansallisuudet ja maat olivat suurin piirtein yhtä lailla tulkittuina niin Helsingin Sanomissa kuin Tribune de Genève:ssä.

3.6 Juttujen suhtautumistapa pakolaisia kohtaan

Työssä tarkasteltiin myös, kuinka monet artikkelista oli kirjoitettu siten, että ne tuntuivat olevan joko pakolaisten puolesta, heitä vastaan tai asiaan aika lailla neutraalisti suhtautuvia. Noin puolet teksteistä vaikutti olevan pakolaisten puolesta puhuvia, noin puolet asiaan suhteellisen neutraalisti suhtautuvia ja muutama negatiivisen kuvan antava tai negatiivisesti suhtautuva. Nämä puolesta ja neutraalisti suhtautuvat artikkelikonaisuudet jaettiin myös erilaisiin alaryhmiin, joihin paneudutaan seuraavaksi esimerkkien avulla.

3.6.1 Pakolaisten puolesta

Pakolaisten puolesta olevat kirjoitukset jaettiin vahvasti puolesta oleviin, poliittisia tai muita päättäviä tahoja kritisoiviin ja moittiviin, hyvin kuvaileviin, vetoaviin ja tuskallisiin reportaasimaisiin tarinoihin, auttajien kannalla oleviin ja auttamista ihannoiviin sekä Unkaria ja sen toimia kritisoiviin.

Vahvasti puolesta oli muun muassa eräs HS:n pääkirjoitus, jossa toimittaja toisti, että ”Suomen pitää antaa hädänalaisille turvaa” ja ”Suomen pitää olla valmis hoitamaan osuutensa – – pakolaiskriisissä”. Hän myös muistutti, että ”Euroopan uudet pakolaismäärät ovat tosiasia ja edellyttävät yhteisiä toimia”, ”suomalaisten ja pakolaisten auttaminen eivät ole toistensa vaihtoehtoja vaan pohjoismaisen oikeusvaltion tehtäviä” ja että ”Suomen ei tarvitse olla turvapaikkapolitiikassa vastaan haraaja samalla tavalla kuin euroalueen talouskriiseissä”. (Helsingin Sanomat 8.9.2015a.) Myös TDG:n yksi pääkirjoitus oli hanakasti ajamassa pakolaisten asiaa sanomalla, että ”myös Sveitsin on avattava [ovensaj]” ja että ”Bern on asettanut niin paljon ehtoja Isisin ja Bashar al-Assadin uhrien vastaanottamiselle, etteivät he edes koita onneaan rajoillamme”. Hän vetosi myös siihen, että nyt Sveitsillä olisi ”mahdollisuus todistaa yhteisvastuullisen politiikkansa olemassaolo” ja että tämä olisi ”pienelle maalle tilaisuus osoittaa avarakatseisuutta”. (Ruetschi 8.9.2015.)

Toinen tapa ilmaista pakolaisten puolesta olemista oli poliittisten ja muiden päättäjien tekojen ja lähinnä tekemättömien toimien kritisointia, syyttämistä ja moittimista. Esimerkiksi TDG:n Vieraskynä-palstalla kirjoittaja arvosteli Sveitsin tilannetta sanomalla, että ”Sveitsissä ei ole turvapaikoista johtuvaa kaaosta” ja ”[sotaa pakenevilla pakolaisilla] on oikeus nauttia meidän apuamme”. Hänen mukaansa kyseessä oli ”massiivinen maastapako, jota kohtaan Sveitsillä on velvollisuus tarjota massiivista tukea” ja Sveitsillä oli ”kapasiteetit vastaanottaa ja kotouttaa 50 000 pakolaista”. Hän myös kehotti, että ”Sveitsin parlamentin olisi viisasta tarjota erityisesti Syyrian välittömille naapurimaille täsmällistä ja täysipitoista apua” ja että ”Sveitsi voi tiivistää yhteistyötään ja tukea eräitä Balkanin ja Afrikan valtioita”. Suorimman kritiikin sai Sveitsin valtioneuvosto: ”Hallitus ehdottaa päinvastaista ja haluaa leikata kehitysapurahoja. Tässä on kyse näkökyvyttömyydestä politiikasta, jolla tulee olemaan vahingollisia vaikutuksia pitkällä aikavälillä”. Lopuksi hän jyrähti Sveitsin parlamentille sanoen, että ”Sveitsin kansa on valmis hyväksymään rohkeat ja avokätiset päätökset pakolaisten ja heidän kotimaidensa hyväksi. [– –] Kuuleeko parlamentti kansan äänen?” (Burgener 8.9.2015.) Myös suomalais-

sessä mediassa päättävien tahojen kritisointi oli esillä tavalla, jolla pääministeristä ja keskustan puheenjohtajasta Juha Sipilästä tuli hyvän kaverin kuva ja sitä vastoin ulkoministeristä ja perussuomalaisten puheenjohtajasta Timo Soinista annettiin ikävämpi mielikuva. Tällainen Sipilä–Soini-asettelu näkyi esimerkiksi HS:n Muut lehdet -osioissa, joissa muun muassa Kainuun Sanomista, Savon Sanomista ja Iltalehdestä oli valittu tiettyjä juttupätkiä koskien Sipilän ilmoitusta kakkoskotinsa luovuttamista turvapaikanhakijoiden käyttöön. Jutut julistivat, että ”Sipilä tuntuu ottaneen työkalupakkiinsa arvojohtamisen”, ”[Sipilä] presidentillisin ottein johtaa joukkoja edestä näyttäen itse esimerkkiä”, ”Suomen kannasta ei Sipilän teon jälkeen ole epäselvyyttä” ja että ”Sipilän kaltaisten johtajien teoilla on vaikutuksia erityisesti ihmisten asenteisiin”. Samaisessa osiossa sanottiin, että ”maahanmuuttokriittisen hallituspuolueen eli perussuomalaisten puheenjohtajalla ulkoministeri Timo Soinilla on vaikeuksia asemoida itseään”, ”Soini ei suostunut kommentoimaan Sipilän ratkaisua”, ”ulkoministeristä näyttää tulleen puolueensa äärisiiven panttivanki” ja että ”turvapaikanhakijat ovat tervetulleita Suomeen, ja tämän asian kanssa Timo Soini joutuu elämään”. (Helsingin Sanomat 8.9.2015b.)

Myös pakolaisten elämän, vaikeuksien ja tuskien vetoava ja vivahteikas kuvailu, ja heidän matkansa tarinallinen kertominen oli hyvinkin pakolaisten puolesta olevia juttukonkaisuuksia. Eräs HS:n toimittaja kuvaili Saksan Münchenin messuhallissa majailevia ja jatkopaikkaa odottelevia pakolaisia ja heidän olojaan muun muassa seuraavin lausein: ”Kaksi pikkupoikaa laulaa toiveikkaasti ’sokolaade, sokolaade’. Nyt maistuisi suklaa”, ”kaiken mittakaava on täällä suuri: hallien, vilttien, ruuan, lääkkeiden”, ”messujen naulakkotilassa toimii nyt terveysasema”, ”pelkästään Müncheniin saapui viikonlopun aikana 20 000 pakolaista” ja ”telttasängyissä nukkui 2500 pakolaista”. (Rajamäki 8.9.2015.) Kaikki edelliset lauseet ovat faktoja, mutta riipaisivat lukijaa syvältä ja herättivät myötätuntoa pakolaisia kohtaan. Myös TDG:ssä tunteisiin vetoaminen oli yksi tapa saada lukija pakolaisten puolelle. Esimerkiksi erään artikkelin lauseet ”pakolaiset matkkaavat pelko vatsassaan”, ”pakolaisryhmiä ja -perheitä lepää rautatien vieressä keskelä ympäriviskottuja jätteitä – pieniä lasten sandaaleja, hammasharjoja, reppuja, lastenrattaat”, ”siellä on jälkiä laittomista rajanylityksistä, reikiä, piikkilanka-aitaan kiinni jääneitä kankaanpalasia”, ”vanhoilla junanraiteilla kulkee ihmisiä – jokainen heistä on jännittänyt”, ”stressi heidän kasvoillaan on muuttunut peloksi”, ”viisikuukautisen vauvan äiti on täysin uupunut ja lähes itku kurkussa. He ovat eksyksissä”, ”joten he jatkavat kävelyä tietämättä miksi tai minne” ja ”poliisit – – solvaavat heitä” (Joie 8.9.2015) informoivat tarkasti ja melkein jopa kiusallisesti pakolaisten elämän raadollisuudesta. Juttuja

vertaillessa välillä tuntui, että sveitsiläismedia kaivoi haavoja syvemmältä ja kuvaili oloja ylipäättään hiukan raaemmin kuin Suomessa tehtiin.

Hieman samankaltainen kirjoitustyyli oli auttamisesta ja auttajien suuresta ihannoinnista kertovissa artikkeleissa. Ne olivat myös kuvailevia, mutta erityisesti korostivat ja painottivat pakolaisia auttavien kovaa työtä ja uhrautuvaisuutta. Tässä kohtaa eritoten Saksa ja Itävalta saivat paljon kehuja osakseen. TDG:stä sai välillä vaikutelman, että heidän mielestään Saksa on itse inhimillisyys, sillä he kirjoittivat esimerkiksi, että ”liittokansleri Angela Merkel, ainoana suurista [johtajista], on aloittanut ilmiön todellista laajuutta vastaavat toimet” ja korostivat, että ”kaiken kaikkiaan tänä vuonna Saksa ottanee vastaan noin 800 000 miestä, naista ja lasta, joiden olemassaolo on uhattuna” ja että ”Berlin on jättäytynyt pois Dublin-sopimuksen säännöksestä, jonka tarkoituksena on lähettää hakijat takaisin maahan, josta ensimmäisen kerran ovat hakeneet turvapaikkaa”. Lisäksi Angela Merkel sai osansa kunnian suurena auttajana sillä hän ”on asettanut esimerkin ja näyttänyt tien Euroopalle”. (Ruetschi 8.9.2015.) Myös Helsingin Sanomat olivat seuraamassa saksalaisten avunantoa paikan päällä ja kertoivat muun muassa, että ”viranomaiset ja vapaaehtoiset tekevät töitä vuorotta” että siellä on ”yötä päivää poikkeustila” ja että saksalaisten täytyy ”paiskia töitä – – että – – pakolaiset saivat ystävällisen vastaanoton ja tarvitsemansa huolenpidon”. Myös kevyt sanaleikki ”Baijerilaiset ovat tarttuneet poikkeustilaa sarvista” jatkoi saksalaisista annettua hyvää mielikuvaa vastaanottavaisena ja avuliaana kansana. Aloituskappaleen lopussa korostettiin vielä Saksan hyvyyttä ja aiheutettiin hurmiota ja hyvää mieltä: ”Pakolaisia vastassa olevat müncheniläiset taputtavat ja vilkuttavat yhä uudestaan uupuneille tulijoille. Monen tulijan silmiin syttyy epäuskoinen hymy”. (Rajamäki 7.9.2015.)

Viimeiseksi mainittuja pakolaisten puolesta olevia juttutyyppejä olivat ne, jotka kritisoivat Unkaria ja sen toimia sulkea rajojaan pakolaisilta. Yksi HS:n juttu kertoi Unkarin Röszkessä sijaitsevan pakolaisleirin huonoista oloista sijoittamalla otsikoksi haastateltavan lauseen ”Se oli kuin eläinten ruokintaa karsinassa” (Uusitupa 12.9.2015). Muutkin artikkelit suomalaismediassa viestittivät, ettei Unkarin toimet ole oikein ja ihmisarvon mukaisia. Muun muassa eräässä tekstissä moni lause ajoi Unkarinvastaista asiaa: ”Unkarin tiukka linja paljasti Euroopan kylmät kasvot”, ”katosiko Unkarin myötätunto jonnekin tien varteen” ja ”Orbánin hallinto on tahallaan laistanut pakolaisten auttamisessa”. Jutussa oli myös yksi ainoa nosto, missä lainausmerkkeihin oli laitettu unkarilaisen politiikan tutkijan lausahdus: ”Häpesin sitä, mitä Unkarissa tapahtui. Se ravisteli minua”. (Kähkönen 13.9.2015.) Tribune de Genève ei laistanut Unkarin moittimisesta

myöskään. Se kritisoi hyvinkin vahvasti, että ”vaikka Euroopan parlamentti hyväksyi eilen hätätoimet 160 000 pakolaisen vastaanottamisesta Eurooppaan, Kööpenhaminaan ja Budapestiin tieto kaikuu kuin kuuroille korville” ja muistutti, että ”kuvat, joissa unkarilainen toimittaja kaataa poliisia pakenevia maahanmuuttajia maahan shokeerasivat”. Lehti toi myös esiin raa’an seikan, jonka mukaan ”Budapestin kardinaali – – ilmoitti omasta puolestaan, että unkarilaisen lain mukaan kuka tahansa majapaikkaa maahanmuuttajalle tarjoava syyllistyy ’ihmissalakuljetukseen’”. (Bot 11.9.2015.)

3.6.2 Pakolaisia vastaan

Pakolaisia suoranaisesti vastaan olevia juttuja tai mainoksia oli hyvin vähän. Eniten vastaan olivat Sveitsin maahanmuuttovastaisen puolueen UDC:n vaalimainos, joka esiintyi kaksi kertaa tutkimusviikon aikana, sekä eräs mielipidekirjoitus. Muut tähän sarakeeseen kuuluvat artikkelit olivat lähinnä sellaisia, joita lukiessa ei tullut erityisen positiivinen kuva pakolaisista tai artikkeli ei sanavalinnoillaan ainakaan voimistanut lukijan haluja ottaa pakolaisia vastaan.

Vaalimainos oli suoraa tekstiä UDC:n pakolaisiin ja maahanmuuttajiin suhtautumisesta ja lateli vaalilupauksia: ”UDC on ainoa puolue, joka takaa maahanmuuton rajoittamisen, turvapaikkaoikeuden hyväksikäytön vähentämisen, ulkomaalaisten rikollisten maastakarkotuksen, Sveitsin ja EU:n kaikkien mahdollisten lähentymisyritysten hylkäämisen” (Union démocratique du centre 11.9.2015). Toinen selkeä kirjoittaja, joka oli pakolaisten Eurooppaan tuloa vastaan, ihmetteli ”miksi meidän pitäisi olla vastuullisia kaikesta tästä epäonnesta?”, ”miksi he kaikki tulevat tänne meille, kun ei meidän kulttuurimme ole heidän?” ja että hänen mielestään ”ei [tule] minkäänlaista apua muslimimaista”. Hänen mukaansa ”[Eurooppaa] valloitetaan, päivä päivältä, kymmenientuhansien maahanmuuttajien voimin, ja erityisesti muslimien eikä kristittyjen”. (Fischer 8.9.2015.)

Muut jutut tai niiden osiot, jotka eivät houkuttelleen lukijaa pakolaisten puolelle, alkoivat esimerkiksi otsikolla: ”Maahanmuutosta tulee budjettiin suurlasku”. Ne myös painottivat, että ”kotouttamisrahoja tarvitaan jo ensi vuonna selvästi enemmän kuin – – elokuun budjettiesityksessä arvioitiin” ja että ”vaalikauden lopulle työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on esittänyt kotoutusrahaa jo 600 miljoonaa euroa vuodessa. – – Sisäministeriökin tarvitsee budjetissa tuntuvasti lisää rahaa turvapaikanhakijoiden käsittelyyn”. (Nieminen & Palojärvi 10.9.2015.) Tässä HS:n jutussa sanat kuten ”jo”, ”selvästi”, ”tun-

tuvasti” ja loppupääte ”-kin” vahvensivat oloa, että pakolaisten tulo ei ole hyvästä. Samoin TDG:n artikkelissa tuli tunne, että EU-määräykset pakolaiskiintiöistä olivat jonkinlainen tuntematon kauhukuva Sveitsille: ”Brysseli voisi pakottaa ottaa vastaan pakolaisia”, ”EU on tullut päätökseen, joka voisi vaikuttaa Sveitsin turvapaikkapolitiikan tulevaisuuteen”, ”tällä [pakolaisten] jaottelulla olisi velvoittavia piirteitä, joista Sveitsi ei pystyisi kieltäytymään” ja että ”Bernissä useat huomauttavat, että ’Sveitsi on jo suorittanut oman osansa’ ” (Chuard 11.9.2015a).

3.6.3 Neutraali suhtautuminen pakolaisiin

Noin puolet jutuista oli pakolaisia kohtaan keskimäärin neutraaleja. Tällaisia artikkelikonaisuuksissa toimittajan asenne pysyi muista tekijöistä huolimatta puolueettomana. Jutut olivat esimerkiksi informatiivisia uutistekstejä ja juttuja, joiden aihe tai haastateltavien mielipiteet olivat puolueellisia, joiden kritiikki koski enemmän esimerkiksi Eurooppaa tai päättäviä tahoja tai artikkelit, joiden aihe oli paljon muuta kuin pakolaiset, mutta jossa he kuitenkin jossain kohtaa esiintyivät. Myös osa jutuista oli sinänsä neutraaleja, mutta koin niissä joitakin tekijöitä, jotka viittasivat tausta-ajatuksiin ja puolueellisuuteen.

Esimerkiksi HS:n uutiset ”[Sisäministeri Petteri] Orpon saamien tietojen mukaan pakolaiset on junissa vapautettu lisämaksusta, joka yleensä peritään junassa ostetusta lipusta, tai matkan on voinut tehdä täysin veloittamatta” (Pohjanpalo 11.9.2015) ja

Tällä viikolla internetissä levinneellä videolla näkyi, kuinka tv-kuvaaja Petra László potki Unkarissa ainakin kahta pakolaislasta ja kaatoi lasta kantavan pakolaismiehen Serbian rajan läheisyydessä sijaitsevassa pakolaisten pidätyskeskuksessa Röszkessä. László sai välittömästi potkut ja on nyt rikostutkinnan kohteena (Helsingin Sanomat 12.9.2015)

olivat kumpikin hyvin informatiivisia juttuja, mutta niiden aiheet olivat kuitenkin pakolaisten puolesta ja heitä kohtaan positiivisesti asennoituneita. Myös TDG tiedotti, että ”Sveitsi ottaa vastuulleen suuremman määrän turvapaikanhakijoita: majoituspaikat lisääntyvät 1400:sta 5000 paikkaan. Paikat jaetaan aluehallintojen kesken” (Chuard 11.9.2015b). Tämäkin oli informoiva teksti, mutta sen aihe oli hyvinkin myönteinen pakolaisten kannalta.

Jotkin uutiset olivat osin kriittisiä, mutta eivät suinkaan puolueellisia suuntaan tai toiseen pakolaisia koskevissa kohdissa. Esimerkiksi sveitsiläislehden artikkeli ihmetteli ”kuinka on mahdollista, että Eurooppa vaikuttaa olevan ääriään myöten vaikeuksissa

näin selkeästi ennalta tiedetyn pakolaisaallon vuoksi?” ja vakuutti, että ”kyvyttömyys tuoda esiin järjestelmällistä politiikkaa kertoo todellisuudessa siitä, että Euroopan unionia raastavat syvät repeämät” (Allemand 8.9.2015).

Muutamissa tapauksissa pakolaiset esiintyivät jutun pääaihetta sivuten ehkä vain yhdellä lauseella, kuten HS:n Kurdistanin epävakaa tilannetta kuvaavassa artikkelissa, jossa juttu päättyi pakolaisviittaukseen: ”Yhdestä asiasta ei jää epäselvyyksiä: tämä seutu on yksi Eurooppaakin koettelevan pakolaiskriisin alkulähteistä” (Huusko 13.9.2015). Samoin TDG:ssä pakolaiset olivat eräässä tekstissä vain yksi osa Ranskan presidentti François Hollanden tiedotustilaisuuden aihekokonaisuutta:

François Hollande, kuudennessa vallassaoloaikanaan pitämässään tiedotustilaisuudessa kävi päätä pahkaa pakolaiskriisin ja mahdollisiin Syyriassa tehtävien iskujen kimppuun – – . Toimittajien kanssa kysymys–vastaus-metodilla kahden tunnin ajan keskustellut Ranskan presidentti vahvisti vielä veroalennukset, ranskalaisyriyten kilpailukyvyyn parannusprojektin jatkamisen ja työlain uudistamisen. (Alonso 8.9.2015.)

Joskus jutut olivat pääosin neutraaleja pakolaisia kohtaan, mutta kokonaisuudesta tuli kuitenkin tunne, että taustalla oli mielipide, useimmiten pakolaisasian puolesta puhuva. TDG:n artikkelissa UDC:n epäonnistumisista puhuminen ja sen poliittisten yritysten kariutumisen korostaminen olisi voinut olla pakolaisia kannustavaa kirjoittamista. Esimerkiksi virkkeet kuten ”yksin kaikkia vastaan, UDC epäonnistui. Maatalouspuolue ei onnistunut eilen pysäyttämään Simonetta Sommarugan turvapaikkauudistusta. Eikä vaikuttamaan siihen edes himpun vertaa” ja ”kaikki [UDC:n] toiveet torjuttiin yhdeksäntuntisten neuvotteluiden aikana” (Chuard 11.9.2015b) painottivat puolueen voimattomuutta ja aikaansaamattomuutta. HS:ssä oli hyvin samantyyppinen esimerkki, jossa Timo Soinista sai negatiivisen kuvan sen jälkeen kun hän oli kirjoittanut blogiinsa muun muassa kristittyjen pakolaisten huomioimisesta vastaanotettaessa syyrialaisia pakolaisia. Jutussa ”kristillistaustaiset järjestöt arvostelevat ulkoministeri Timo Soinin (ps) kirjoituksia pakolaispolitiikasta”. Haastateltavien mukaan ”Soini nostaa ihmisoikeuskysymyksiä valikoiden esiin” ja ”jos tätä pakolaiskriisiä katsoo kristillisen arvomaailman näkökulmasta, niin ihmisiä pitää auttaa riippumatta heidän uskonnostaan”. He sanoivat ”vierastavansa uskonryhmien kuolleiden tai pakolaisten määrän vertailua”. Lisäksi lopuksi kerrottiin perussuomalaisten europarlamentaarikko Jussi Halla-ahon toteamuksesta, että Euroopan pitäisi ottaa vastaa ensisijaisesti kristittyjä. (Zidan 7.9.2015.) Tällainen Soinin puolueen arvostelu vaikutti pitävän pakolaisten puolia, vaikka juttu olikin sinänsä neutraali.

Puolesta ja vastaan olevat sekä neutraalit artikkelit olivat molemmissa lehdissä hyvin pitkälle samoin keinoin rakennettuja ja samoja asioita korostavia.

3.7 Juttujen kirjoitustyyli

Viimeisenä kaikista analyyseistä työssä oli juttujen kirjoitustyylien tutkailu ja vertailu. Kuten jo pakolaisten puolia pitäviä tai heitä vastustavia juttuja tutkittaessa, myös tyyliessä oli lehtien välillä hyvin paljon samankaltaisuuksia. Kummassakin julkaisussa suurinta osaa samassa suhteessa edustivat uutismaiset ja informatiiviseen tyyliin kirjoitetut artikkelit, vetoavasti, reportaasimaisesti kuvaillen kirjoitetut tekstit sekä kritisoivat ja moittivat juttutyylit. Helsingin Sanomissa esillä oli kuitenkin paljon enemmän toistoa, ihmettelyä ja lievää sensaatiohakuisuutta esimerkiksi suurista ihmismääristä puhuttaessa. Tribune de Genève:ssä tätä ei samaan tapaan näkynyt juuri lainkaan. Luultavasti syynä oli jo mainittu pakolaisasian uutuus ja yllättävyys Suomessa. Molemmissa lehdissä oli myös ainakin yksi juttu sarkastiseen tai humoristiseen sävyyn kirjoitettuna.

3.7.1 Kuvailevat ja tunteisiin vetoavat

Helsingin Sanomissa oli tutkimusviikolla useita juttuja, jotka koskettivat ja vetosivat syvästi tunteisiin. Eräs artikkeli kuvaili Syyrian sodan uhreja ja elämän kovuutta kertomalla:

Bussisaattue etenee M1-moottoritieellä yön pimeydessä kohti Itävaltaa. Pysäköintialueen ikkunoita, kukaan ei puhu. 9-vuotias syyrialaispoika yrittää käpertyä siedettävämpään asentoon lattialla olevien nyssäköiden päälle. Epävarmuus ja huoli paistavat vanhempien kasvoista. Minne tämä tie oikein vie? (Kähkönen 13.9.2015.)

Ja kun pakolaiset oli saatu ulos bussista, ”seuraava bussilastillinen on jo tulossa perässä”. Samaisessa jutussa toimittaja huomioi usein Unkarin pääministeriä Viktor Orbánia negatiivisin luonnekuvin: ”Orbánia ei sen sijaan ole pantu liekaan, vaikka hän on moneen otteeseen ärsyttänyt EU-kumppaneitaan liberaalin demokratian lyttäämisellä” tai ”pakolaispolitiikassa Orbán on saanut Euroopan pahan pojan kasvot”. Samassa jutussa erään pakolaisäidin lausahdus ”meillä oli ennen sotaa kaunis elämä. Nyt se ei ole enää mahdollista” (Kähkönen 13.9.2015) toimi erittäin vetoavasti. Toinen esimerkiartikkeli koskettavasta tavasta kommunikoida kertoi pakolaisten saapumisesta Ruotsiin ja siellä heitä auttavien kovasta työnsarasta: ”Nuori tukholmalaisnainen Noor odot-

taa Malmön-junaa Tukholman asemalla raiteella 19. Ruskea pahvikyltti kädessä hän toivottaa sotaa pakenevat tervetulleeksi. Se viestii siitä, että apua on tarjolla”. Kirjoittaja kuvaili olosuhteita: ”Aseman hallissa vapaaehtoisjoukko jakaa ruokaa, hammasharjoja, terveystiteitä ja neuvoja tulijoille. [– –] Kellari on liki kattoon saakka täynnä vaatteita, joita tukholmalaiset ovat tuoneet lahjoituksina”. Toimittaja vetosi lukijaan myös kertomalla, että ”pakolaiset ovat nähneet paljon monesti kuukausia kestäneen matkansa aikana”. Muun muassa ”irakilainen Amir Hussein näyttää puhelimestaan kuvia ruumiista Välimeren rannalla silmät sumeina”. Aivan jutun viimeisenä toimittaja kuvailee taas kyynelehtivää miestä: ”Hussein Ali toivoo pääsevänsä jatkamaan koulua ja oppivansa suomea. ’Olo tuntuu nyt niin turvalliselta’, hän sanoo kyynel silmissä”. (Kervinen 11.9.2015.)

Tribune de Genève ei laistanut kuvailusta myöskään ja oli siinä ehkä jopa osin draamaattisempi. Yhdessä artikkelissa toimittaja luonnehti pakolaisten tuntemuksia seuraavasti: ”Pakolaiset matkaavat pelko vatsassaan”, ”he ovat päättäväisiä ja hermostuneita”, ”vanhoilla junanraiteilla kulkee ihmisiä – jokainen heistä on jännittynyt” ja ”stressi heidän kasvoillaan on muuttunut peloksi”. Hän antaa myös pakolaisten matkasta ja heidän ympäristöstään epämiellyttävän ja surullisen mielikuvan kertoen, että ”pakolaisryhmiä ja -perheitä lepää rautatien vieressä keskellä ympäriviskottuja jätteitä – pieniä lasten sandaaleja, hammasharjoja, reppuja, lastenrattaat”, ”siellä on jälkiä laittomista rajanylityksistä, reikiä, piikkilanka-aitaan kiinni jääneitä kankaanpalasia”, ”poliisit – – solvaavat heitä”, ”viisikuukautisen vauvan äiti on täysin uupunut ja lähes itku kurkussa. He ovat eksyksissä”, ”joten he jatkavat kävelyä tietämättä miksi tai minne”. (Joie 8.9.2015.) Toisena päivänä eräs juttu viritti lukijalle samoin hyvin epätoivoisen tunnelman pakolaisten ahtaista elinoloista Kreikan Lesbos-saarella, missä ”Lesboksen saarelle – – kasaantuu yli 20 000 ihmistä, mikä edustaa viidesosaa koko saaren asukasmäärästä”. Tuskaudessa tilanteessa ”paikalla olevien lukemattomien pakolaisten mielessä on vain yksi asia: jättää hinnalla millä hyvänsä tämä ansaksi muodostunut saari, jonka olisi pitänyt vihdoin olla se Euroopan turvasatama”. Toimittaja muistuttaa, että väen tiheys ei ole ainoa ongelma, mutta myös ”mellakkapoliisit vastaavat etnisiin kiistoihin ja identiteettitarkastuksia pakenevien taistoihin kyynelkaasuin, granaatein ja pamputuksin...” Tämä lause päättyy kolmeen pisteeseen, mitä näkyi TDG:ssä muutama otteeseen viikon aikana ja mitä HS:ssä ei huomattu ensimmäistäkään. Se viittaa luultavasti lehden pyrkimykseen dramatisoida tekstiä vieläkin enemmän jättäen lukijalle tilaa kuvitella, mitä kaikkea muuta voisikaan lisäksi tapahtua. Jutussa erään kappaleen

lopetukseksi oli muotoiltu virke, joka tuntui jättävän tulevaisuuden täysin avoimeksi ja vaaralliseksi kentäksi:

[Syyrialaispakolaisten saapumisvauhdin] kiihtyminen on päätä huimaavaa, sillä yhä lisääntyvässä määrin olevat syyrialaiset ovat menettäneet kaiken toivon takaisinpääsystä aina vain tuhoutuneempaan kotimaahansa. Lisäksi Saksan viime päivien aikana ilmoittama rajojen avaaminen ajaa syyrialaisia etsimään maasta tulevaisuuden kotiaan. Jopa oman hengen menettämisen uhalla. (Tselikas 9.9.2015.)

3.7.2 Kritisoivat ja syyttävät

Toinen hyvin yleinen tyyli oli kritisoiva, moittiva ja syyttävä. Sitä esiintyi hieman enemmän TDG:ssä, mutta myös suomalaismedia osasi olla kärkeä ja suora. Erään Tribune de Genève:n jutun oli kirjoittanut lehden Pariisin-kirjeenvaihtaja, joka hyvin selkeästi jakoi oman näkökantansa ja arvosteli ranskalaisten asenteita pakolaisia ja heidän kotoittamista kohtaan sanoen, että ”Ranskan liikehdintä maahanmuuttajien vastaanottamisessa ei tosiaankaan aiheuta sellaista solidaarisuuden aaltoa, jota olisi voinut odottaa valtiolta, joka kerskailee olevansa ikuisesti vastaanottavainen maa” ja että

muutaman kymmentuhannen ei-kristityn pakolaisen vastaanottaminen tällaisessa hätätilanteessa vaikuttaa olevan mittaamaton haaste. – – Todellakin, tällaisen vastahakoisuuden ilmaiseminen merkitsee Ranskan kotoutuspolitiikan epäonnistumista (Alonso 9.9.2015).

Hän myös solvasi avoimesti ranskalaisia provosoivasti imitoiden heidän sanomisiaan pakolaisten vastaanottamisesta: ”Kyllähän se käy, mutta sillä ehdolla että he ovat kristittyjä!” Uljaiden ihmisten kilpaillen toisteltu pieni lause”. Samaan tyyliin hän parjasi Ranskan maahanmuuttovastaista *Front national* (Kansallinen rintama) -puoluetta ja sen johtajia kirjoittaen, että ”*Front national* selitti, että Ranska ei voi vastata pakolaisten virtaan, sillä maalla on jo oma ’varastollinen hoidettavaan’. Luonnollisesti, tämä rasistisen varastonhoitajan tyylinen ilmaus viittaa tietysti Ranskan muslimeihin”. Koko tekstin hän päätti omalla yhden virkkeen lopetuskappaleellaan: ”Ranska ei ole enää tulevaisuuden lupaus, vaan epäluottamus on saavuttanut tasavallan kaikki kerrostumat”. (Alonso 9.9.2015.) Helsingin Sanomat kritisoi myös oman osansa. Lehden Brysselin-kirjeenvaihtaja herjasi kunnolla Unkaria ja oli hyvin kriittinen ja kuvaileva maan aiheuttamista ongelmista ja käytöksestä pakolaisia kohtaan heti jo otsikossa: ”Unkari hylkäsi tienposkeen”. Hän jatkoi kertoen pakolaisten matkasta Unkarin ja Itävallan rajan yli, missä ”yksikään [unkarilaisista] autoista ei pysähtynyt, vaikka tilaa takapenkillä olisi

ollut”. Syykin löytyi: ”Liian paljon pakolaisia’, yritti hotellin respa selitellä tätä ja muuta-kin kylmää käytöstä, jota unkarilaisten puolelta kohtasimme”. Unkarilaisten kritisointi jatkui, sillä ”perjantain ja lauantain välisenä yönä unkarilaiset kippasivat tuhansia ihmisiä Itävallan rajan tuntumaan huonosti organisoiduilla bussikuljetuksilla. He jättivät jopa uupuneet ja jopa sairaat pakolaiset kävelemään viimeisen kilometrin rajan yli sateessa”. Lisäksi ”näimme kuinka kyyryselkäiset mummot, jalkansa satuttaneet perheenäidit ja pikkulapsia sylissänsä kantavat könnäksivät tienpieltä kohti Itävaltaa” ja ”vanhemmat anelivat unkarilaisautoilijaa ottamaan lapsensa ja itsensä kyytiin edes kilometrin matkalle”. Lopetusvirke oli myös tässä artikkelissa osuva ja neuvoa-antava: ”Tulee myös mieleen, että myötätunnosta olisi hyvä aloittaa”. (Kähkönen 7.9.2015.)

3.7.3 Informatiiviset

Molemmissa lehdissä esiintyi myös suurin piirtein neutraaliin tai hyvinkin informatiiviseen tyyliin tehtyjä juttuja. Esimerkiksi HS:ssä kerrottiin, että ”osa Helsingissä olevista turvapaikanhakijoista siirretään tänään maanantaina muihin vastaanottokeskuksiin” (Toivonen 7.9.2015) tai että ”pakolaiskysymys on voimakkaita tunteita herättävä asia, ja jos on eri mieltä kuin kirkko, eroaa helposti” (Liiten 12.9.2015). Samoin TDG:ssä neutraalius oli useassakin tekstissä kirjoitustyylinä. Siinä tiedotettiin muun muassa että ”lokakuun lopussa Baselin piispa, Felix Gmür, aikoo ottaa vastaan kolme pakolaisperhettä Soleureen, hiippakunnan päämajaan. Kaupungin päättäjät valitsevat, ketkä turvapaikanhakijat majoitetaan Steinbruggen linnaan” (L’Agence Télégraphique Suisse 9.9.2015) ja että ”Geneven kantonissa valtuuston jäsenet pohtivat ratkaisuja, miten vastaanottaa enemmän ihmisiä, tai sitä vastoin, miten rajoittaa heidän tulemistaan” (Gabus 9.9.2015).

3.7.4 Humoristiset ja sarkastiset

Kumpikin sanomalehti osasi myös viljellä sarkasmia tai huumoria, HS muutaman maininnan verran enemmän. TDG:ssä muuan juttu leikki sanoilla, mikä loi tekstistä hieman mielenkiintoisemman ja luettavamman kuin perusjäykkä pakolaisista kertova uutinen olisi voinut olla. Jo otsikko Itä-Euroopan maiden hankalasta suhtautumisesta pakolaisia kohtaan viittasi itse maihin huvittavasti: ”Itä[-Euroopan] maat sanovat ’niet’ Euroopalle”. Muuten jutussa kerrottiin: ”Saksan diplomaattinen johtaja – – meni [Prahaan] toivoen saavuttavansa vähintään muutamia myönnytyksiä. Turha vaiva”. Lisäksi ”Tšekin diplo-

maattinen johtaja – – veti kaiken toivon vessasta alas” ja ”Itä[-Euroopan] maat eivät ottaneet kuuleviin korviinsa saksalaisministerin argumentteja”. (Jourdan 12.9.2015.) Artikkelit eivät olleet humoristinen, mutta jutussa tuli sarkastinen tyyli esille.

HS:ssä oli hiukan samantyylinen juttu, jossa kirjoittaja puhui suomalaisten suhtautumistavoista maahanmuuttajiin. Jutussa oli sarkastisen sävyn kappaleita kuten ”[oikeusministeri Jari] Lindström kirjoitti seuraavaa: ’Maahanmuuttokeskustelussa on kaksi puolta, oikea ja väärä.’ Siinäpä oikeusministeri jakoi tuomioita korkeimman omakätisesti” ja sanavalintoja kuten ”yksi perussuomalaisten murheenkryyni – – Olli Immonen” sekä ”ei aidan toisella puolella olla välttämättä sen avarakatseisempia”. Hän myös imitoi suomalaista mielipidettä sitä mitenkään sen enempää virkkeestä erottamatta: ”Tällaisissa [työttömyys]tilanteissa pakolaisista tulee helposti syntipukkeja. Moni kokee, että oman maan ja kansalaisten ongelmassa on tarpeeksi, ei tänne enää kaivata pakolaisia viemään osaa muutenkin hupenevasta leivästäme”. (Akkanen 10.9.2015.) Helsingin Sanomissa oli lisäksi yksi pilapiirros ja yksi lyhyt humoristinen, kuvalla varustettu juttu, mitkä joko mainitsivat pakolaiset tai viittasivat heihin. Tämän tyyllisen huumorin uupuminen TDG:stä kokonaan saattaisi johtua siitä, että lehti yrittäisi irtautua ja erottua asiallisempaan ja vakavampana alueen muista suosituista sanomalehdistä, jotka ovat tyyliältään paljon kevyempiä ja viihteellisempiä. Helsingin Sanomat on niin levikkinsä kuin lukijamääränsä perusteella suosituimpi (MediaAuditFinland 2015a&b; Tamedia 2016a) ja täten sillä saattaa olla enemmän varaa tehdä, mitä haluaa ja palvella kaiken tyyppisiä asiakkaita.

3.7.5 Toisto ja korostaminen

Tyyli, joka näkyi huomattavasti enemmän HS:n sivuilla, oli toisto ja korostaminen. Muun muassa jo-, vain- ja yli-sanojen käyttö antoi lukiessani olon, että nyt on käsillä jotain ennennäkemätöntä ja ihmeellistä. Välillä tämä tyyli tuntui myös jonkinlaisten uhkakuvien luonnilta kuten seuraavissa virkkeissä: ”käsittelyajat uhkaavat venyä”, ”Suomeen saapui viime viikolla 1 153 uutta turvapaikanhakijaa. Se on kaikkien aikojen suurin viikon aikana Suomeen tullut hakijamäärä” ja ”se tarkoittaa, että yli neljännes kaikista tänä vuonna maahan tulleista uusista turvapaikanhakijoista on saapunut maahan kahden viime viikon aikana”. Myös ”turvapaikkapäätösten odottaminen uhkaa pitkittyä”, ”turvapaikkahakemuksia saapuu enemmän kuin virasto ehtii käsitellä” ja ”[turvapaikkayksikön johtaja] ei halua arvioida, miten pitkiksi käsittelyajat voivat venyä tai koska paine alkaa hellittää” antoivat kuvan lähestulkoon lumivyörymäisestä ihmismassojen

virrasta. Tuntui, että jokaisessa lauseessa oli jonkinlainen korostus tilanteen suuruuteen ja vaikeuksiin käsitellä tällaista informaatiota. Esimerkiksi ”turvapaikanhakijat majoittuvat vastaanottokeskuksissa, jotka ovat jo nyt käytännössä täysiä. Osa hakijoista majoitetaan jo teltoissa” ja ”resurssipula ei hellitä ihan heti” alleviivasivat kuinka jo nyt niin moni asia oli yli äyräiden. Taas kerran lopetuslauseeksi haettiin lisäsensuaatiota herättävä oma kappaleensa: ”Turvapaikanhakijoiden määrän arvioidaan kasvavan tämän vuoden aikana 25 000–30 000:een, kertoi sisäministeriö perjantaina. Aiempi arvio oli 15 000”. (Mansikka & Vattulainen 8.9.2015.) Eräässä toisessakin jutussa muistutettiin, että ”jo puolet tulijoista on väliaikaismajoituksissa” ja että ”tämän vuoden turvapaikanhakijoiden määrä voi ylittää 10 000:n rajan jo ensi viikolla”. Myös ”useat Suomen kaupungit pohtivat nyt vähintään tilapäisen vastaanottokeskuksen perustamista”, ”maahanmuuttovirasto haluaa uutta majoitustilaa pikimmiten”, ”hätmajoitusten etsintä jatkuu kiivaana” ja ”Helsingissä vastaanottokeskuksissa on 450 paikkaa, mutta koko kaupungissa turvapaikanhakijoita jo yli 2000”. Samaan ajatuksia herättävään tyyliin lopetuskappale oli vaikuttava, sillä siinä kerrottiin, että ”Oulussa on otettu käyttöön konttimajoitusta. Turussa ja Joutsenossa osa ihmisistä asuu Suomen Punaisen Ristin teltoissa”. (Toivonen 12.9.2015.)

3.7.6 Erikoismerkkien käyttö

Kuten jo eräästä esimerkistä kävi ilmi, TDG:ssä käytettiin enemmän kolmea pistettä ja jopa huutomerkkiä. Tällaisia lisähuomioita herättäviä merkkejä ei nähty lainkaan HS:ssä. Sveitsiläislehti kuvaili Kreikan Lesbos-saaren tilannetta seuraavasti: ”Mellakapoliisit vastaavat etnisiin kiistoihin ja identiteettitarkastuksia pakenevien taistoihin kyynelkaasuin, granaatein ja pamputuksin...” (Tselikas 9.9.2015). Myös Pohjois-Ranskassa olevan pakolaisleirin, niin sanotun Calais’n viidakon, oloista kertovassa jutussa kirjoittaja jätti lukijalle tilaa miettiä pistämällä kolme pistettä muutamien virkkeiden päätteiksi: ”Tällä kertaa usean kymmenen mellakapoliisin väliintulo on välttämättömyyden yli kahdensadan maahanmuuttajan tappelussa, joka aiheuttaa yhdeksän loukkaantunutta...” ja ”usean päivän ajan on liikkunut huhuja, että brittihallitus valmistelee Calais’n pakolaisten siirtoa Lontoon eteläosiin. Totta on, että Iso-Britannia on lupautunut tällä viikolla ottamaan vastaan enemmän maahanmuuttajia. Mutta miten sitten se kuljetuksen organisointi...” Tästä artikkelista oli jo etusivulla jutun kuvailevasti kirjoitettu alkuosa, jossa jo otsikkoon oli laitettu huutomerkki: ”Lahjoitukset ja vapaaehtoistyöntekijät tulvivat Calais’n pakolaisleirille. Joskus hyvinkin sekasortoisesti!” (Alonso 12.9.2015.)

Kirjoitustyyli ylipäättään näiden kahden tutkitun lehden välillä ei niinkään ollut radikaalisti erilainen. Kuten todettu, Tribune de Genève käytti enemmän kriittistä ja kovin arvostelevaa kirjoitustapaa, mutta ei kuitenkaan pakolaisia kohtaan. Molemmat olivat hyvin kuvailevia ja osasivat sanavalinnoilla ja ilmapiirin luomisella vedota lukijan tunneskaalaan. Tässäkin tosin TDG:n tyyli tuntui roisimmalta ja uskaliaammalta. Myös lopussa mainitut kolmen pisteen ja huutomerkkin käyttö lisäsivät sveitsiläislehden osin vaikuttavaa ja persoonallisen tuntuista otetta. Helsingin Sanomat oli lievästi vakaampi ja neutraalimpi, mutta toistolla, kertauksella ja asioiden ”ennätystehtailulla” se loi lukijaan lähinnä ihmetyksen tunteen ja herätti kysymyksen siitä, ”mihin tässä vielä päädytään...” Toisaalta HS:n huumoriosat kevensivät aiheen vakavuutta.

4 Yhteenveto

Vuonna 2015 Euroopasta turvapaikkaa hakevien ihmisten määrä oli ennennäkemätön ja aiheesta riitti keskusteltavaa. Heitä saapui päivittäin bussien, junien, autojen ja veneiden kyyditseminä, ja tähän pakenevaan ihmisvirtaan suhtauduttiin lukuisin eri tavoin. Vaikka opinnäytetyössä käsiteltiin Suomen ja ranskankielisen Sveitsin mediakentästä toisiaan mahdollisimman hyvin vastaavia sanomalehtiä, silti useita eroavaisuuksia tuli esille. Syinä olivat niin maantieteellinen sijainti, maan kansainväliset suhteet, EU-jäsenyys tai sen puute kuin myös kulttuuriset ja historialliset eroavaisuudet.

Suurimmat erot Helsingin Sanomien ja Tribune de Genève:n kirjoitusten välillä liittyivät pakolaisten määrän yllättävyyteen ja kriittisten kirjoitusten määrään. Se, että vuoden 2015 aikana ensi kertaa turvapaikkaa hakevien määrän kasvu oli Suomessa koko Euroopan suurin (European Commission 4.3.2016), näkyi Helsingin Sanomien aiheissa ja tyyleissä toistoina ja painotuksina. Ihmismassojen määrien ihmetteleminen, korostussanojen valtaisa käyttö ja kotouttamisvaikeuksista, pakolaisista koituvista kuluista ja tilan sekä työvoiman puutteista kertominen antoivat ymmärtää, että käsillä oli jotain uutta ja erilaista, mitä aiemmin ei ollut osattu edes kuvitella. Sveitsissä turvapaikkahakijoiden määrä kasvoi myös, mutta koko Euroopan mittakaavassa se jopa pieneni muihin maihin verrattuna (Secrétariat d’Etat aux migrations 2016). Kriittisten kirjoitusten määrä oli Tribune de Genève:ssä vastaavasti hyvin laaja, ja ne sisälsivät useita mielipidekirjoituksia sekä myös yksittäisten journalistien välillä solvaavia ja hyvin kantaaottavia artikkeleita. Toimittajat eivät säästelleet kieltään sanavalinnoissaan, kirjoittivat useista moi-

tinnan arvoisista aiheista ja värjivät tekstiä niin huutomerkkein kuin virkkeen avoimeksi jätetyin lopetuksin. Tässä mitä luultavimmin olivat ihmisläheiset, tunteitaan näyttävät ranskankielisen Sveitsin kulttuurilliset piirteet (Baerlocher 2007) voimakkaimmin syynä. Sveitsiläismedia myös oli ahkerampi kirjoittaessaan kansainvälisistä sopimuksista, pakolaiskiintiöistä, Schengenistä ja Dublin-menettelystä. Suurimpana vaikuttajana näiden aiheiden ja termien suosioon oli varmasti se, että Sveitsi EU:n ulkopuolisena maana oli hyvin omillaan valtion sopimuksissa ja niiden toimeenpanemisissa. Esimerkkinä jo mainittu massamaahanmuuttoa vastaan tehty ja kansanäänestyksen puolelleen saanut aloite, joka irrallisena hankaloitti Sveitsin ja EU:n jo laadittuja kahdenkeskisiä päätöksiä sekä ruokki niin tästä sopimuksesta kuin monista muistakin poliittisista teemoista lisäkeskustelua. Ylipäätään EU:n ulkopuolisena maana Sveitsillä on enemmän liikkumavaraa ja itsenäisyyttä, mikä varmasti lisää poliittisista aiheista kirjoittamista enemmän kuin Suomessa, joka EU:n jäsenmaana on helpommin kollektiivisten päätösten viemä. Suomen fyysinen sijoittuminen Pohjois-Eurooppaan ja Sveitsin hyvinkin keskeinen sijainti Keski-Euroopassa vaikutti myös eri termien tai kansallisuuksien yleisyyteen artikkeleissa. Salakuljettaminen, saksalaiset ja esimerkiksi Balkanin-reitti mainittiin TDG:ssä useammin, ja tässä asiaan vaikutti Sveitsin konkreettinen sekä osin kulttuurinen läheisyys. Monien kansallisuuksien esiintymiseen ja niiden yleisyyteen artikkeleissa olivat toki syynä puhtaasti turvapaikkahakijoiden kansallisuudet ja vähemmistöt, joilla oli jo jalansijaa jommassakummassa yhteiskunnassa, kuten somalialaisilla Suomessa ja eritrealaisilla Sveitsissä (Bailat 2015; Suomen somalialaisten liitto 2016).

Pakolaiskriisi on aiheena hyvinkin poliittinen: se on numeroita, tilastoja, resursseja, istuntoja, hallinnollisia päätöksiä ja lakeja. Kuitenkaan kenellekään kuoleman uhkaa koskaan paenneelle se tuskin on mitään näistä. Heille se on jokapäiväistä selviytymistä, menehtyneitä lähimmäisiä, tuhoutuneita kotikaupunkeja, pitkiä matkoja, epävarmuutta, pelkoa ja kyyneliä. Niin Tribune de Genèveillä kuin Helsingin Sanomilla oli omat epäröintinsä, miten, miksi tai millä rahalla sotaa ja hengenuhkaa pakenevien ihmisten äkilliseen saapumiseen oikein pitäisi vastata. Näistä konkreettisista huolista riippumatta molemmat lehdet valitsivat kuitenkin nostaa esiin mieluummin ilmiön toisen puolen: kertoa pakolaisten kärsimyksistä ja sodan ja vainon koettelemista perheistä, moittia ja kritisoida heitä kohtaan vahingollisesti suhtautuvia tahoja ja tehtyjä poliittisia päätöksiä sekä alleviivata, toistaa ja korostaa auttajien välittämää lähimmäisenrakkautta ja hyvien tekojen myönteisiä vaikutuksia.

Helsingin Sanomat ja Tribune de Genève olisivat voineet kumpikin pysytellä puhtaasti neutraalilla ja tiedottavalla tiellä. Silti molemmat sanomalehdet päättivät ottaa selkeästi kantaa inhimillisen tragedian ongelmiin, niiden hoitamiseen sekä pitkäaikaisiin vaikutuksiin tämän päivän Euroopassa.

Lähteet

Baerlocher Sabine E. 2007. Culture suisse. Etude réalisée dans le cadre de la formation de Certified European Relocation Professional niveau 3 de la European Academy of Relocation Professionals. http://www.rezonance.ch/fs-search/download/Culture+Suisse.pdf?version_id=1896863 (luettu 5.6.2016)

Bailat Lise 8.9.2015. Le chemin des exilés syriens ne passe pas par la Suisse. Tribune de Genève 8.9.2015. <http://www.tdg.ch/suisse/chemin-exiles-syriens-suisse/story/10516355> (luettu 3.4.2016)

Bajekal Naina 9.9.2015. The 5 big questions about Europe's migrant crisis. Time 9.9.2015. <http://time.com/4026380/europe-migrant-crisis-questions-refugees/> (luettu 4.4.2016)

Confédération suisse 2016a. La Confédération en bref 2016. <https://www.bk.admin.ch/dokumentation/02070/index.html?lang=fr> (luettu 5.5.2016)

Confédération suisse 2016b. Partis enregistrés. https://www.admin.ch/ch/f/pore/pa/par_2_2_2_3.html (luettu 22.5.2016)

Conseil fédéral 2016. Mise en œuvre de l'initiative "contre l'immigration de masse". <https://www.admin.ch/gov/fr/accueil/documentation/dossiers/mise-oeuvre-initiative-contre-immigration-masse.html> (luettu 26.7.2016)

Eduskunta 2016. Kansanedustajat. <https://www.eduskunta.fi/FI/kansanedustajat/Sivut/default.aspx> (luettu 6.6.2016)

Euroopan komissio 2014. Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä. Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto. Saatavuus http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/ceas-fact-sheets/ceas_factsheet_fi.pdf (luettu 4.5.2016)

Euroopan unioni 2015. Jäsenmaat. http://europa.eu/about-eu/countries/index_fi.htm (luettu 4.4.2016)

Euroopan unioni 1.7.2016. Suomi. http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/finland/index_fi.htm (luettu 10.7.2016)

European Commission 11.5.2016. Asylum statistics. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics#Main_statistical_findings (luettu 3.6.2016)

European Commission 4.3.2016. Asylum in the EU member states. <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/790eba01-381c-4163-bcd2-a54959b99ed6> (luettu 3.4.2016)

Frontex 2016. Western Balkan route. <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/western-balkan-route/> (luettu 5.4.2016)

Google Maps 2016. Suisse.

<https://www.google.ch/maps/place/Suisse/@46.6907188,6.8380559,6.76z/data=!4m5!3m4!1s0x478c64ef6f596d61:0x5c56b5110fcb7b15!8m2!3d46.818188!4d8.227512> (luettu 5.4.2016)

Helsingin Sanomain säätiö 2012. Päivälehti – Helsingin Sanomien historiikki. Vantaa: Hansaprint oy. Saatavuus <http://www.hssaatio.fi/historiikki/#/10/> (luettu 12.5.2016)

Helsingin Sanomat 2016. Lehtiarkisto. <http://www.hs.fi/lehtiarkisto/> (luettu 3.7.2016)

Human Rights Watch 2015. The Mediterranean Migration Crisis.

<https://www.hrw.org/report/2015/06/19/mediterranean-migration-crisis/why-people-flee-what-eu-should-do#730159> (luettu 6.5.2016)

Infopankki 2016. Tietoa Suomesta. <http://www.infopankki.fi/fi/tietoa-suomesta/perustietoa-suomesta/suomi-lyhyesti> (luettu 4.4.2016)

Jaakkola Magdalena 2009. Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus. Saatavuus

http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/09_02_19_Tutkimus_Jaakkola.pdf (luettu 7.5.2016)

Le parlement suisse 2016. Les organes de l'assemblée fédérale.

<https://www.parlament.ch/fr/organe-home> (luettu 30.5.2016)

Maahanmuuttovirasto 22.1.2016. Vuonna 2015 myönnettiin hieman yli 20 000 oleskelulupaa, uusia Suomen kansalaisia reilut 8 000.

http://www.migri.fi/medialle/tiedotteet/lehdistotiedotteet/lehdistotiedotteet/1/0/vuonna_2015_myonnettiin_hieman_yli_20_000_oleskelulupaa_uusia_suomen_kansalaisia_reilut_8_000_64998 (luettu 7.6.2016)

Maahanmuuttovirasto 2016. Kiintiöpakolaiset.

http://www.migri.fi/turvapaikka_suomesta/kiintiopakolaiset (luettu 4.5.2016)

MediaAuditFinland 2015a. KMT 2015: lukijamäärät ja kokonaistavoittavuudet.

http://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2016/02/KMT_2015_tulokset.pdf (luettu 23.5.2016)

MediaAuditFinland 2015b. Levikin ja jakelun jakauman tarkastustilasto 2015.

<http://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2016/06/LTtilasto2015.pdf> (luettu 16.5.2016)

Mettan Guy 1993. La Tribune de Genève: un nouveau départ. Persée.

http://www.persee.fr/doc/colan_0336-1500_1993_num_97_1_2446 (luettu 22.4.2016)

Office fédéral de la statistique 2016a. Démographie et migration.
<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/01/22/publ.html?publicationID=6855>
(luettu 4.5.2015)

Office fédéral de la statistique 2016b. Utilisation et couverture du sol.
<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/02/03/blank/data/01.html>
(luettu 6.7.2016)

Office fédéral de la statistique 2016c. Produit intérieur brut.
http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/04/02/01/key/bip_gemaess_produkti_onsansatz.html (luettu 5.6.2016)

Office fédéral de la statistique 2016d. Industrie et services.
<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/06/01/pan.html> (luettu 24.4.2016)

Office fédéral de la statistique 2016e. Commerce extérieur. Vue d'ensemble.
<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/06/05/blank/key/handelsbilanz.html>
(luettu 13.5.2016)

Office fédéral de la statistique 2016f. Commerce extérieur. Importations.
http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/06/05/blank/key/einfuhr/verwendung_szwecke.html (luettu 13.5.2016)

Office fédéral de la statistique 2016g. Salaires et revenus du travail.
http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/03/04/blank/key/lohnstruktur/im_oeffentlichen_sektor.html (luettu 18.3.2016)

Office fédéral de la statistique 2016h. Revenus, consommation et fortune des ménages.
<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/20/02/blank/key/einkommen0/niveau.html> (luettu 6.6.2016)

Office fédéral de la statistique 2016i. Travail, rémunération.
<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/03/01/key.html> (luettu 26.5.2016)

Office fédéral de la statistique 2016j. Elections.
http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/17/02/blank/key/frauen_und_politik_bund.html (luettu 12.5.2016)

Oikeusministeriö 6.6.2016. Rekisteröidyt puolueet.
<http://www.vaalit.fi/fi/index/puolueet/rekisteroidytpuolueet.html> (luettu 10.7.2016)

Organisation suisse d'aide aux réfugiés 2016. Le droit d'asile de l'Union européenne.
<https://www.osar.ch/droit-dasile/bases-juridiques/ue-international.html> (luettu 7.4.2016)

Radio Télévision Suisse 2014. Le lectorat de la presse suisse s'érode, sauf pour certains régionaux. RTS info. <http://www.rts.ch/info/suisse/6128261-le-lectorat-de-la-presse-suisse-s-erode-sauf-pour-certains-regionaux.html> (luettu 15.6.2016)

République et canton de Genève 2016. Genève internationale. <http://www.geneve-int.ch/de/newmap> (luettu 22.4.2016)

Saaranen-Kauppinen Anita & Puusniekka Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavuus <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus> (luettu 29.8.2016)

Sanoma 2015. Helsingin Sanomat KMT SL syksy 2014/kevät 2015 TNS Gallup. Pyydetty Helsingin Sanomien asiakaspalvelusta 27.10.2015.

Schwok René 2014. The Swiss vote to curb immigration, and what it means for Europe. Université de Genève. Saatavuus <http://archive-ouverte.unige.ch/unige:40927> (luettu 22.6.2016)

Secrétariat d'Etat aux migrations SEM 2014. L'arrangement entre la Suisse et l'Union européenne sur les modalités de la participation de la Suisse au Bureau européen d'appui en matière d'asile (EASO). <https://www.sem.admin.ch/dam/data/sem/aktuell/gesetzgebung/easo/bot-f.pdf> (luettu 8.8.2016)

Secrétariat d'Etat aux migrations SEM 2016. Statistiques en matière d'asile. <https://www.sem.admin.ch/dam/data/sem/publiservice/statistik/asylstatistik/2015/stat-jahr-2015-kommentar-f.pdf> (luettu 17.3.2016)

Shuster Simon 4.9.2015. Why refugees from old wars are only rushing to Europe now. Time 4.9.2015. <http://time.com/4023186/refugees-migration-reasons/> (luettu 4.4.2016)

Sulkunen Irma 2006. Suurlakko ja naisten äänioikeus. Helsingin yliopisto Sukupuolentutkimus. <http://www.helsinki.fi/sukupuolentutkimus/aanioikeus/artikkelit/suurlakko.htm> (luettu 4.4.2016)

Suomen somalialaisten liitto 2016. Somalialaiset Suomessa. <http://somaliliitto.fi/somalialaiset-suomessa/> (luettu 23.7.2016)

Suomen tasavallan presidentti 2012. Tehtävät <http://www.presidentti.fi/public/default.aspx?nodeid=44821> (luettu 3.4.2016)

Taloudellinen tiedotustoimisto TAT 2015. Kansan arvot 2015. <http://www.t-media.fi/kansan-arvot-2015/> (luettu 21.5.2016)

Tamedia 2016a. Tribune de Genève. <http://www.mytamedia.ch/Journaux/Tribune-de-Geneve/Profil-fr> (luettu 4.6.2016)

Tamedia 2016b. Journaux. <http://www.mytamedia.ch/Journaux/> (luettu 26.6.2016)

Tilastokeskus 28.6.2016. Kansantalous. http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_kansantalous.html (luettu 1.7.2016)

Tilastokeskus 10.3.2016. Kauppa.

http://tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_kotimaankauppa.html#ulkomaankauppa (luettu 4.5.2016)

Tilastokeskus 16.6.2016. Väestö.

http://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html (luettu 15.6.2016)

Tilastokeskus 7.4.2016. Palkkarakenne.

http://tilastokeskus.fi/til/pra/2014/pra_2014_2016-04-07_tie_001_fi.html (luettu 6.5.2016)

Tilastokeskus 17.12.2015. Veronalaiset tulot.

http://www.stat.fi/til/tvt/2014/tvt_2014_2015-12-17_kat_001_fi.html (luettu 6.4.2016)

Tilastokeskus 14.4.2014. Tulot ja kulutus.

http://tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_tulot.html#kotitalouksienmenot (luettu 6.4.2016)

Tilastokeskus 4.4.2016. Työmarkkinat.

http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_tyoelama.html (luettu 6.4.2014)

Travailler-en-Suisse 2016. Organisations internationales à Genève et en Suisse.

<http://www.travailler-en-suisse.ch/emploi-suisse/offres-emploi-suisse/geneve/organisations-internationales> (luettu 5.7.2016)

Tribune de Genève 2016. Lehtiarkisto.

<http://epaper.tdg.ch/#date/500/Tribune%20de%20Gen%C3%A8ve%20/2016-06-08> (luettu 4.7.2016)

Ulkoasiainministeriö 2016. Euroopan neuvoston voimassa olevat ihmisoikeussopimukset. <http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?nodeid=31372&culture=fi-FI&contentlan=1> (luettu 6.6.2016)

Union européenne 2016. Relations de l'UE avec la Suisse.

http://eeas.europa.eu/switzerland/index_fr.htm (luettu 29.4.2016)

Veronmaksajat 2016. Valtion tulot ja menot.

<https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Julkinen-talous/Valtion-tulot-ja-menot/> (luettu 5.4.2016)

Ville de Genève 2014. Organisations internationales. <http://www.ville-geneve.ch/themes/geneve-ville-internationale/capitale-onusienne-diplomatique/organisations-internationales/>

(luettu 23.6.2016)

YK:n pakolaisjärjestö 2014. Finding solutions for Syrian refugees.

<https://www.tagesschau.de/syrische-fluechtlinge-104.pdf> (luettu 21.6.2016)

YK:n pakolaisjärjestö 2016. La convention de Genève relative au statut des réfugiés.

<http://www.unhcr.ch/fr/mandat-du-hcr/la-convention-de-geneve.html> (luettu 6.5.2016)

Tutkimusaineisto

Akkanen Juha 10.9.2015. Oletko meitä vai niitä? Välimuotoja ei sallita. Helsingin Sanomat 10.9.2015.

Allemand Andrés 8.9.2015. L'Europe n'est pas «débordée» mais déchirée. Tribune de Genève 8.9.2015.

Allemand Andrés 7.9.2015. Pourquoi les syriens migrent maintenant. Tribune de Genève 7.9.2015.

Alonso Xavier 12.9.2015. Course à la générosité dans la «jungle des migrants». Tribune de Genève 12.9.2015.

Alonso Xavier 8.9.2015. La France de François Hollande veut faire la guerre au terrorisme en Syrie. Tribune de Genève 8.9.2015.

Alonso Xavier 9.9.2015. France: crise de l'accueil ou plutôt de l'intégration? Tribune de Genève 9.9.2015.

Bot Olivier 11.9.2015. La Hongrie et le Danemark verrouillent. Tribune de Genève 11.9.2015.

Burgener Tony 8.9.2015. Solidarité suisse: quel rôle pour le parlement? Tribune de Genève 8.9.2015.

Chuard Patrick 11.9.2015a. Bruxelles pourrait imposer des réfugiés. Tribune de Genève 11.9.2015.

Chuard Patrick 11.9.2015b. La révision de l'asile validée sous la Coupole. Tribune de Genève 11.9.2015.

Fischer Pierre 8.9.2015. Angela Merkel a finalement raison. Tribune de Genève 8.9.2015.

Gabus Laure 9.9.2015. Les partis genevois prennent position face à l'augmentation des migrants. Tribune de Genève 9.9.2015.

Helsingin Sanomat 8.9.2015a. Suomen pitää antaa hädänalaisille turvaa. Helsingin Sanomat 8.9.2015.

Helsingin Sanomat 8.9.2015b. Soini joutuu elämään Sipilän esimerkin varjossa. Helsingin Sanomat 8.9.2015.

Helsingin Sanomat 12.9.2015. Unkarilainen tv-kuvaaja potki pakolaisia. Helsingin Sanomat 12.9.2015.

Huusko Jukka 13.9.2015. Turvasatama kauhun kalifaatin kyljessä. Helsingin Sanomat 13.9.2015.

Joie Catherine 8.9.2015. Entre Serbie et Hongrie, les migrants marchent la peur au ventre de part et d'autre des barbelés. Tribune de Genève 8.9.2015.

Jourdan Alain 12.9.2015. Les pays de l'Est disent «niet» à l'Europe. Tribune de Genève 12.9.2015.

Kervinen Elina 11.9.2015. Pakomatkan välipysäkki Tukholmassa. Helsingin Sanomat 11.9.2015.

Kähkönen Virve 7.9.2015. Unkari hylkäsi tienposkeen. Helsingin Sanomat 7.9.2015.

Kähkönen Virve 13.9.2015. Unkarin tiukka linja paljasti Euroopan kylmät kasvot. Helsingin Sanomat 13.9.2015.

L'Agence Télégraphique Suisse SA (ats) 9.9.2015. Des familles de réfugiés logées au diocèse. Tribune de Genève 9.9.2015.

Liiten Marjukka 12.9.2015. Kirkosta on erottu viime päivinä runsaasti. Helsingin Sanomat 12.9.2015.

Mansikka Ossi & Vattulainen Tuula 8.9.2015. Turvapaikanhakijoita on ennätysmäärä. Helsingin Sanomat 8.9.2015.

Nieminen Martta & Palojärvi Eeva 10.9.2015. Maahanmuutosta tulee budjettiin suur-lasku. Helsingin Sanomat 10.9.2015.

Oksanen Annukka 11.9.2015. Saksa, Tanska ja Ruotsi, mikä ei kuulu joukkoon? Helsingin Sanomat 11.9.2015.

Pohjanpalo Olli 11.9.2015. Orpo haluaa selvityksen Ruotsin junayhtiö SJ:n pakolaiskuljetuksista. Helsingin Sanomat 11.9.2015.

Rajamäki Tiina 8.9.2015. Bussit vievät pakolaisia uusiin kotikaupunkeihin. Helsingin Sanomat 8.9.2015.

Rajamäki Tiina 7.9.2015. Portti on auki Münchenin asemalla. Helsingin Sanomat 7.9.2015.

Ruetschi Pierre 8.9.2015. Ouvrons la porte aux Syriens. Tribune de Genève 8.9.2015.

Similä Ville & Tuohinen Petteri 13.9.2015. YK varoittaa: Miljoona syyrialaista pakenee kodeistaan tänä vuonna. Helsingin Sanomat 13.9.2015.

Toivonen Janne 12.9.2015. Jo puolet tulijoista on väliaikaismajoituksissa. Helsingin Sanomat 12.9.2015.

Toivonen Janne 7.9.2015. Turvapaikanhakijoita siirretään Helsingistä Joutsenoon ja Lammille. Helsingin Sanomat 7.9.2015.

Tselikas Effy 9.9.2015. L'île de Lesbos «au bord de l'explosion». Tribune de Genève 9.9.2015.

Union démocratique du centre 11.9.2015. Kansanäänestystä edeltävä puolueen mainos. Tribune de Genève 11.9.2015.

Uusitupa Ismo 12.9.2015. "Se oli kuin eläinten ruokintaa karsinassa". Helsingin Sanomat 12.9.2015.

Zidan Aishi 7.9.2015. Timo Soinin kirjoitukset hämmentävät. Helsingin Sanomat 7.9.2015.